

BOSNA I HERCEGOVINA

Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

Конкуренијски савјет

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'F' shape with a horizontal line above it.

RJEŠENJE

po Zahtjevu Udruženja privatnih poštanskih operatera, Tešanjska 24a, 71000 Sarajevo protiv
privrednih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o. Sarajevo, Pošte Srpske a.d. Banja Luka i JP
„Hrvatska pošta“ d.o.o. Mostar

Sarajevo
juni 2019. godine

Broj UP-03-26-3-040-75/18
Sarajevo, 03.06.2019. godine

Na osnovu člana 25. stav (1) tačka e), člana 42. stav (1) a u vezi s članom 4. stav 1. i članom 10. stav 2. Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09) i člana 193. stav (2) Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16) u postupku pokrenutom po Zahtjevu za pokretanje postupka Udruženja privatnih poštanskih operatera, Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo putem Zajedničke advokatske kancelarije „Jasmir Muratović, Tanja Hadžagić i Ilvana Bijedić“, Radićeva 17, 71000 Sarajevo protiv privrednih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo, Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d., Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1. tačka a) i d) i utvrđivanja zloupotrebe dominantnog položaja u smislu člana 10. stav 2. tačka a) i c) Zakona o konkurenciji kao i povrede člana 9. stav 1. tačke a), b), c), i g). Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10) kao i utvrđivanja postojanja zabranjene koncentracije u smislu člana 13., u vezi sa članom 12. stav 1. tačka c) Zakona o konkurenciji, zaprimljenog pod brojem: UP-03-26-3-040-1/18 dana 22.10.2018. godine, Konkurencijsko vijeće na 54. (pedestčetvrtj) sjednici održanoj dana 03.06.2019. godine, je donijelo

RJEŠENJE

1. Odbija se Zahtjev za pokretanje postupka Udruženja privatnih poštanskih operatera, Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo protiv privrednih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo, Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d., Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma u smislu člana 4. stav 1. tačka a) i d), kao neosnovan.
2. Odbija se Zahtjev za pokretanje postupka Udruženja privatnih poštanskih operatera, Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo protiv privrednih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo, Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d., Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja u smislu člana 10. stav 2. tačka a) i c) Zakona o konkurenciji kao i povrede člana 9. stav 1. tačke a), b), c), i g) Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja, kao neosnovan.
3. Odbija se Zahtjev za pokretanje postupka Udruženja privatnih poštanskih operatera, Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo protiv privrednih subjekata JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo, Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d., Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar radi utvrđivanja postojanja zabranjene

koncentracije u smislu člana 13., u vezi sa članom 12. stav 1. tačka c) Zakona o konkurenciji, kao neosnovan.

4. Nalaže se Udruženju privatnih poštanskih operatera, Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo da nadoknadi troškove postupka JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo u ukupnom iznosu od 1.591,20 (hiljadupetstotina devedesetjedna i 20/100) KM i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar u ukupnom iznosu od 364,00 (tristotinešezdesetčetiri i 0/100) KM, u roku od u roku od 8 (osam) dana od dana prijema ovog Rješenja.
5. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je dana 22.10.2018. godine, zaprimilo pod brojem: UP-03-26-3-040-1/18 Zahtjev za pokretanje postupka (u daljem tekstu: Zahtjev) podnesen od strane Udruženja privatnih poštanskih operatera, Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: Udruženje ili Podnosilac zahtjeva) putem Zajedničke advokatske kancelarije „Jasmir Muratović, Tanja Hadžagić i Ilvana Bijedić“, Radićeva 17, 71000 Sarajevo protiv JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: BH Pošta), Preduzeća za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d.. Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka (u daljem tekstu: Pošte Srpske) i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar (u daljem tekstu: HP Mostar) radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav 1. tačka a) i d) i zloupotrebe dominantnog položaja u smislu člana 10. stav 2. tačka a) i c) Zakona o konkurenciji (u daljem tekstu: Zakon) i povrede člana 9. tačke a., b., c., i g. Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja (u daljem tekstu: Odluka). Također, navedeno Udruženje smatra da su navedeni privredni subjekti izvršili i (zabranjenu) koncentraciju u smislu člana 13., u vezi sa članom 12. stav 1. tačka c) Zakona.

Uvidom u podneseni Zahtjev, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da isti nije kompletan i uredan, u smislu člana 28. Zakona, te je zatražilo dopunu istog aktom broj: UP-03-26-3-040-2/18 od 25. 10.2018. godine.

Podnosilac Zahtjeva je podneskom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-3/18 dana 02.11.2018. godine dostavio tražene podatke/dokumentaciju.

Kompletiranjem Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je Podnosiocu zahtjeva izdalo Potvrdu o prijemu kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu člana 28. stav (3) Zakona, broj: UP-03-26-3-040-4/18 dana 04.12.2018. godine, te istu dostavilo Podnosiocu zahtjeva aktom broj: UP-03-26-3-040-5/18.

1. Stranke u postupku

Stranke u postupku su Udruženje privatnih poštanskih operatera, Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo, JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo, Preduzeće za poštanski saobraćaj a.d. – „Pošte Srpske“ a.d.. Kralja Petra I Karađorđevića 93, 78000 Banja Luka i JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar.

1.1. Podnosilac zahtjeva

Udruženje privatnih poštanskih operatera je upisano u registar udruženja kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine pod registarskim brojem 2206 Knjiga I Registra dana 20.08.2018. godine sa sjedištem Tešanjaska 24a, 71000 Sarajevo.

Danom upisa u Registar udruženja kod Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, Udruženje je steklo svojstvo pravnog lica i ima slobodu djelovanja na cijelom području Bosne i Hercegovine, isključivo pod registriranim nazivom.

Ciljevi i djelatnosti Udruženja između ostalog, su: rad za zaštitu korisnika Udruženja, poštovanjem akata i Udruženja i važećih propisa, imenovanje predstavnika Udruženja za saradnju sa javnim organima vlasti na svim nivoima u BiH, kao i za saradnju sa međunarodnim asocijacijama i udruženjima, te zaštitu interesa članova Udruženja što uključuje ali se ne ograničava na ostvarivanje komunikacije sa zakonodavnom i izvršnom vlašću na svim nivoima u BiH, saradnja sa regulatornim tijelima i dr.

Pomenuto udruženje osnovali su privredni subjekti čiji je osnovni kapital u privatnom vlasništvu i to: „A2B Express delivery“ d.o.o. Braće Mulića 48, 71000 Sarajevo, „In Time“ d.o.o. Braće Baljić 1A, 71000 Sarajevo, „Euro Express“ d.o.o. Jovana Dučića 23A, 71000 Banja Luka, i „Express One“ d.o.o. Rajlovačka bb, 71000 Sarajevo koji između ostalog, obavljaju djelatnost kurirskih usluga na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

1.2. Protivne strane

1.2.1. Privredni subjekt Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka

Privredni subjekat Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske a.d. Banja Luka (Pošte Srpske) upisan je u sudski registar Okružnog privrednog suda u Banja Luci pod matičnim brojem: 01878182.

Prema javno dostupnim podacima osnovan 10. decembra 1996. godine, nakon razdvajanja nekada zajedničkog PTT sistema Republike Srpske na dva privredna subjekta JODP Pošte Srpske i JODP Telekom Srpske, te 2002. su se transformisali u akcionarsko društvo sa većinskim vlasničkim udjelom države od 65% kapitala, 20% udjela akcija vaučer ponude, 10% Fonda PIO, dok akcije Fonda za restituciju zauzimaju 5% kapitala.¹

Prema podacima iz Registra ovlaštenja JPO² Agencije za poštanski saobraćaj BiH, Pošte Srpske bave se pružanjem poštanskih usluga utvrđenim članom 5., 6., 7. i 8 Zakona o poštama Bosne i Hercegovine.

1.2.2. Privredni subjekt JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo

Privredni subjekat JP „BH Pošta“ d.o.o., Obala Kulina Bana 8, 71000 Sarajevo (u daljem tekstu: BH Pošta) upisan je u sudski registar Općinskog suda u Sarajevu pod matičnim brojem: 65-01-0676-11.

¹ Preuzeto sa web stranice www.postesrpske.com

² Preuzeto sa web stranice Agencije za poštanski saobraćaj BiH www.rap.ba

Prema javno dostupnim podacima 20. decembra 2001. godine donosi se odluka o podjeli PTT-a BiH na dva preduzeća – BH Poštu i BH Telecom.

BH Pošta posluje samostalno, kao društvo sa ograničenom odgovornošću čiji je osnivač Federacija BiH sa vlasničkim udjelom od 100% kapitala.

Prema podacima iz Registra ovlaštenja JPO Agencije za poštanski saobraćaj BiH, BH Pošte bave se pružanjem poštanskih usluga utvrđenim članom 5., 6., 7. i 8 Zakona o poštama Bosne i Hercegovine.

1.2.3. Privredni subjekt JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar.

Privredni subjekt JP „Hrvatska pošta“ d.o.o., Tvrtka Miloša bb, 88000 Mostar (u daljem tekstu: HP Mostar) upisan je u sudski registar Općinskog suda u Mostaru pod matičnim brojem: 1-10867.

HP Mostar organizovan je kao društvo sa ograničenom odgovornošću čiji su osnivači Federacija BiH sa vlasničkim udjelom od 62,76% kapitala, Hrvatska pošta d.d. Zagreb sa 6,95% kapitala i Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb sa 30,29% kapitala.

Prema podacima iz Registra ovlaštenja JPO Agencije za poštanski saobraćaj BiH, BH Pošte bave se pružanjem poštanskih usluga utvrđenim članom 5., 6., 7. i 8 Zakona o poštama Bosne i Hercegovine.

2. Pravni okvir predmetnog postupka

Konkurencijsko vijeće je u toku postupka primijenilo odredbe Zakona o konkurenciji, Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja („Službeni glasnik BiH“, br. 18/06 i 34/10), kao i odredbe Zakona o upravnom postupku („Službeni glasnik BiH“, br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u smislu člana 26. Zakona o konkurenciji.

Konkurencijsko vijeće je primijenilo i odredbe Zakona o poštama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 33/05), Zakon o poštanskim uslugama Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj: 30/10 i 38/10), Zakon o poštanskom prometu FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 76/04), Pravilnik o općim uvjetima za pružanje poštanskih usluga u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 04/7), Posebni uslovi za vršenje poštanskih usluga („Službeni glasnik RS“, broj: 130/11), Odluka o jedinstvenoj tarifnoj politici za rezervisane poštanske usluge na području Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj: 59/11), Metodologiju za obračun troškova završne faze u međuoperatorskom poštanskom prometu i terminalnih i tranzitnih troškova u međunarodnom poštanskom prometu („Službeni glasnik BiH“, broj: 52/11), Cjenik rezerviranih poštanskih usluga u unutarnjem prometu („Službeni glasnik RS“, broj: 38/10).

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njegovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH – međunarodni ugovori“ br. 10/08), (u daljem tekstu: Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju) odredba čl. 71. o primjeni kriterija i pravne stečevine Evropske unije, te člana 43. stav (1) Zakona, koje omogućuje Konkurencijskom vijeću u svrhu ocjene danog slučaja, da se može koristiti sudskom praksom Evropskog suda pravde i odlukama Evropske komisije.

Konkurencijsko vijeće je izvršilo uvid i u Direktivu 97/67/EZ o zajedničkim pravilima za razvoj unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga Zajednice i poboljšanju kvalitete usluga, Direktivu 2002/39/EZ kojom se mjenja i dopunjuje Direktiva 97/67/EZ u pogledu daljnjeg otvaranja poštanskih usluga u Zajednici za konkurenciju i Direktivu 2008/6/EZ kojom se izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 97/67/EZ o potpunom razvoju unutarašnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici.

3. Postupak po Zahtjevu za pokretanje postupka

U svom Zahtjevu, Podnosilac zahtjeva, opisuje činjenično stanje i okolnosti koje su razlog za podnošenje Zahtjeva te u bitnom navodi slijedeće:

- da je dana 20.08.2018. godine Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine donijelo Rješenje br. UP09-07-1-1295/18 kojim je u Registar udruženja upisano „Udruženje privatnih poštanskih operatera” (skraćeno: UPPO);
- da su pomenuto udruženje osnovali privredni subjekti čiji je osnovni kapital u privatnom vlasništvu i to: „A2B Express delivery” d.o.o. Braće Mulića 48, 71000 Sarajevo, „In Time” d.o.o. Braće Baljić 1A, 71000 Sarajevo, „Euro Express” d.o.o. Jovana Dučića 23A, 71000 Banja Luka, i „Express One” d.o.o. Rajlovačka bb, 71000 Sarajevo.
- da ovi privredni subjekti, između ostalog, obavljaju djelatnost kurirskih usluga na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine;
- da je djelatnost kurirskih usluga legislativno tretirana važećim propisima i to : Zakon o poštama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH” br. 33/05), Zakon o poštanskim uslugama Republike Srpske („Službeni glasnik RS” 30/10 i 38/10) i Zakon o poštanskom prometu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH” br. 76/04).
- da u cilju zaštite poslovnih interesa ovih privatnih poštanskih operatera te razvoja slobodne konkurencije na tržištu uz istovremeno sprečavanje stvaranja dominantnog i nekonkurentskog djelovanja javnih poštanskih operatera (u daljem tekstu : JPO), Podnosilac zahtjeva ima snažan interes i potrebu predstaviti postojeću situaciju, ukazati na nezakonite postupke JPO koji u konačnici stvaraju nepovoljan ambijent za poslovanje i slobodan protok kapitala i usluga te ukazati na neka zakonska rješenja koja nisu na tragu principa uspostavljenih od strane Svjetskog poštanskog saveza i direktiva Evropske komisije (Direktiva 1997/67/ EC, Direktiva 2002/39/EC i Direktiva 2008/6/EC.);
- da su postupci JPO koji su predmet ove prijave kao i neka zakonska rješenja iz važećih propisa na teritoriji BiH, suprotni su pravilima propisanim Poštanskom direktivom, Novom poštanskom direktivom kao i naprijed navedenim Direktivama EU, a koji dokumenti predstavljaju temeljne akte poštanske politike Evropske unije (EU);
- da Podnosilac prijave ovom prijavom želi pokrenuti postupak pred Konkurencijskim vijećem protiv tri JPO i to: JP „BH Pošta” d.o.o. Sarajevo, Pošte Srpske” a.d. Banja Luka (povezani subjekt „Preduzeće za poštanski saobraćaj Republike Srpske” a.d. Banja Luka) i JP „Hrvatska pošta” d.o.o. Mostar;
- da su pobrojani JPO 2016. godine zaključili sporazum/ugovor o obavljanju poštanske usluge, kolokvijalno nazvana, „brza pošta” kojim su prema mišljenju Podnosioca prijave zaključili sporazum: koji je zabranjen u smislu člana 4. stav (1) tačka a) i d) Zakona o konkurenciji;
- da su pored toga, zaključivanjem ovog sporazuma JPO izvršili zloupotrebu dominantnog položaja u smislu člana 10. stav (2) tačka a) i c) Zakona o konkurenciji kao i člana 9. tačke a), b), c) i g) Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja.
- da također, smatraju da su prijavljeni JPO izvršili i (zabranjenu) koncentraciju u smislu člana 13. u vezi sa članom 12. stav (1) tačka c) Zakona o konkurenciji;

- da je članom 1. tačka 4. Ustava Bosne i Hercegovine koji se odnosi na kretanje roba, usluga, kapitala i lica propisano da postoji sloboda kretanja širom Bosne i Hercegovine, te da Bosna i Hercegovina i entiteti neće ometati punu slobodu kretanja, lica, roba, usluga i kapitala širom Bosne i Hercegovine. Nijedan entitet neće provoditi bilo kakvu kontrolu na granici između entiteta;
- da ova odredba Ustava ne razrađuje detaljno pitanje ponašanja privrednih subjekata na teritoriji entiteta i države ali daje opšti okvir za obavezu poštivanja protoka usluga i nameće obavezu zakonodavnim tijelima da trebaju donijeti propise kojima će stvoriti zakonski okvir za sprječavanje postupanja suprotno ovoj ustavnoj odredbi;
- da iz sadržaja odredbe člana 2. Zakona o konkurenciji se može zaključiti da se ovaj zakon primjenjuje i na JPO koji se bave i djelatnošću kurirskih usluga odnosno na „BH Pošta“ „Pošte Srpske i „Hrvatska pošta“;
- da iz sadržaja odredbe člana 3. Zakona, u vezi sa zakonski utvrđenim teritorijalnim nadležnostima pomenuta tri JPO, jasno je da se relevantnim tržištem smatra teritorija Bosne i Hercegovine;
- da iz sadržaja odredbe člana 4. Zakona je vidljivo da su zabranjeni sporazumi/ugovori koji za (cilj) posljedicu imaju, između ostalog, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije i to na način da se primjenjuju različiti uslovi za istovjetne transakcije u odnosu na druga privredna društva na tržištu dovodeći ih u neravnotežan položaj u odnosu na pomenute javne operatore, te su takvi ugovori ex lege ništavi;
- da iz sadržaja odredbe člana 9. Zakona je vidljivo da bi se na ova tri JPO mogli primijeniti principi koji se odnose na „dominantan položaj“ obzirom da zajedno imaju više od 60% učešća na tržištu;
- da iz sadržaja člana 10. Zakona je vidljivo da je zabranjena zloupotreba dominantnog položaja koja se posebno odnosi na direktno ili indirektno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena i primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnotežan i nepovoljan konkurencijski položaj;
- da iz sadržaja člana 11. Zakona je vidljivo da se koncentracijom smatra i zajedničko ulaganje na dugoročnoj osnovi, dva ili više nezavisnih privrednih subjekata, koji djeluju kao nezavisni privredni subjekt. Ulaganjem se u konkretnom slučaju nužno ne mora smatrati novčano ulaganje ili ulaganje drugih prava obzirom da zaključeni sporazum/ugovor između tri navedena JPO predstavlja osnovu ne temelju koje se vrši ulaganja sposlovnih kapaciteta svakog od JPO pojedinačno a u cilju realizacije zajedničkog cilja vršenja poštanske usluge „kurirska usluga“ na cijeloj teritoriji BiH pod značajno drugačijim, povoljnijim, uslovima u odnosu na privatne poštanske operatore;
- da iz sadržaja člana 13. Zakona je vidljivo da su zabranjene koncentracije privrednih subjekata koje kao rezultat imaju značajno narušavanje učinkovite tržišne konkurencije, na cijelom tržištu Bosne i Hercegovine ili na njenom značajnijem dijelu, a osobito kojima se stvara novi ili jača postojeći vladajući položaj;
- da iz sadržaja člana 14. Zakona je vidljivo da su JPO bili dužni prijaviti ovakav oblik koncentracije ukoliko je njihov ukupni godišnji prihod ostvaren prodajom roba i /ili usluga na svjetskom tržištu 100.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji i ukoliko ukupni godišnji prihod svakog od njih ostvaren prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihovo zajedničko učešće na relevantnom tržištu veće od 40%;
- da iz sadržaja člana 21. Zakona je vidljivo da je Konkurencijsko vijeće tijelo koje će osigurati dosljednu primjenu ovog zakona na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i ima isključivu mjerodavnost u odlučivanju o postojanju zabranjenog konkurentskog djelovanja na tržištu;

- da iz sadržaja člana 2. Zakona o poštama Bosne i Hercegovine je vidljivo da zakonodavac determinira pojedine pojmove i to :
 - "poštanske usluge" znače usluge prenosa poštanskih pošiljaka i sve druge usluge koje su navedene u nomenklaturi poštanskih usluga
 - "poštanske pošiljke" znače sve pošiljke koje primi na prenos i za koje odgovara operater poštanskog saobraćaja
 - "pismo nosna pošiljka" znači svaku poštansku pošiljku koja sadrži neko saopštenje u pisanoj formi, na svakoj vrsti fizičkog medija, koju treba dostaviti naznačenom primaocu. Računi za režije, drugi računi, finansijski i drugi izvještaji smatraju se pismo nosnim pošiljkama
 - "univerzalne poštanske usluge" znače sve one poštanske usluge koje, u skladu s ovim zakonom i drugim poštanskim propisima, moraju biti dostupne na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine;
 - "rezervisane poštanske usluge" znače one vrste univerzalnih poštanskih usluga koje može pružati samo javni poštanski operater
 - "nerezervisane poštanske usluge" znače pojedine vrste univerzalnih poštanskih usluga koje, osim javnih, mogu vršiti i drugi operateri poštanskog saobraćaja
 - "operateri poštanskog saobraćaja" znače sve subjekte koji su registrovani za obavljanje djelatnosti iz oblasti poštanskog saobraćaja
 - "javni poštanski operater" znači preduzeće koje je u većinskom državnom vlasništvu, i koje je u trenutku donošenja ovog zakona već registrovano za pružanje rezervisanih i nerezervisanih poštanskih usluga
 - "poštanski operater" znači organizaciju koja je, u skladu s ovim zakonom, ovlašćena za pružanje nerezervisanih poštanskih usluga
 - "kurirske usluge" znače poštanske usluge s dodatnom vrijednošću, koje davalac poštanskih usluga obavlja na osnovu posebnog zahtjeva pošiljaoca, a podrazumijevaju preuzimanje pismo nosne pošiljke na adresi pošiljaoca, te direktan prenos i uručenje na adresi primaoca;
- da iz sadržaja člana 3. Zakona o poštama BiH je vidljivo da zakonodavac propisuje principe poštanske politike kojih se moraju pridržavati svi subjekti koji pružaju poštanske usluge pa tako međusobna saradnja JPO ne smije da bude monopolistički orijentisana i mora da se zasniva na čistim ekonomskim odnosima u interesu svih građana Bosne i Hercegovine, te da zastupljenost poštanskih operatera koji djeluju na području Bosne i Hercegovine u slobodnim međunarodnim asocijacijama ne smije se na bilo koji način ograničavati, a njihovo djelovanje ne smije da bude na štetu i protiv interesa ostalih poštanskih operatera;
- da iz sadržaja člana 5. Zakona o poštama BiH je vidljivo da univerzalne poštanske usluge su poštanske usluge koje se obavezno organizuju na čitavom području Bosne i Hercegovine i obuhvaćaju prijem, otpremu, prevoz, prispjeće i uručenje (između ostalog) pismo nosnih pošiljaka do 2 kg, paketskih do 31,5 kg te da te usluge mogu pružati javni poštanski operateri i drugi poštanski operateri na osnovu licenci;
- da iz sadržaja člana 6. Zakona o poštama BiH je vidljivo da u okviru univerzalnih poštanskih usluga egzistiraju rezervisane poštanske usluge u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju koje obuhvaćaju prijem, otpremu, prevoz, prispjeće i uručenje (između ostalog) pismo nosnih pošiljaka do 1000 gr., paketskih pošiljaka do 10 kg, kurirske usluge, ukoliko iznos tarife nije deset puta veći od obične tarife, te istom odredbom je određeno da rezervisane poštanske usluge mogu da obavljaju samo javni poštanski operateri;
- da iz sadržaja člana 8. Zakona o poštama BiH je vidljivo da zakonodavac daje mogućnost da JPO mogu da organizuju i obavljanje kurirskih usluga koje su liberalizovane i nalaze se na tržištu. Ova zakonska odredba, koja očigledno daje kurirskim uslugama liberalizovan status, je u suprotnosti sa odredbom člana 6. istog zakona koja određuje da rezervisane poštanske usluge mogu obavljati samo JPO;

- da iz sadržaja člana 12. Zakona o poštama BiH je vidljivo da operateri poštanskog saobraćaja mogu zaključivati između sebe bilateralne i multilateralne sporazume uz saglasnost Agencije za poštanski saobraćaj ali samo na način da takvi sporazumi budu u skladu sa principima poštanske politike utvrđene Zakonom o poštama BiH;
- da Zakon o poštanskom saobraćaju Federacije BiH i Zakon o poštanskim uslugama Republike Srpske naprijed označene pojmove te mjesto i ulogu javnih i privatnih poštanskih operatera kao i uspostavljene principe regulišu na identičan način;
- da na osnovu člana 24. Zakona o porezu na dodanu vrijednost vidljivo je da je zakonodavac oslobodio plaćanja poreza na dodanu vrijednost pružanje usluge : „javna poštanska usluga, osim telekomunikacijskih usluga.“;
- da analiza pobrojanih propisa ukazuje na stanje tržišta pružanja kurirskih usluga na kojem JPO mogu klijentu ponuditi bilo koju cijenu ove usluge, bez bilo kakvih ograničenja. Nasuprot tome, privatni poštanski operateri ne mogu nuditi cijene suprotno odredbi člana 6. Zakona o poštama BiH izuzev, ukoliko iznos tarife nije deset puta veći od obične tarife;
- da JPO su zakonom ovlašteni da bilo kakav gubitak nastao ekonomski neopravdanom cijenom odnosno neprirodno niskom cijenom za pružanje kurirskih usluga mogu nadomjestiti iz drugih prihoda ostvarenih vršenjem poštanskih usluga npr. iz rezervisanih usluga koje mogu pružati samo JPO, dok privatni poštanski operateri bilo kakav gubitak zbog navedenih razloga mogu pokriti samo iz sopstvene imovine;
- da Zakonom o PDV-u javna vlast je uslugu „Javna poštanska usluga“ oslobodio plaćanja PDV-a iako takva usluga u pojmovnom određenju citiranih propisa uopšte ne postoji. Dakle, zakonodavac je oslobodio plaćanja PDV-a nepostojeću uslugu;
- Međutim, JPO citiranu zakonsku odredbu (zlo)upotrebljavaju prilikom pružanja rezervisanih poštanskih usluga u dijelu kurirske usluge;
- da pojašnjenja radi, privatni poštanski operateri se mogu baviti pružanjem kurirske usluge čak i u dijelu rezervisane usluge ali samo ukoliko je iznos tarife - cijene deset puta veći od „obične tarife“. To praktično znači, imajući u vidu činjenicu da je obična tarifa zakonski određena na iznos 0,90 KM, da privatni poštanski operater može pružati kurirsku uslugu u rezervisanoj poštanskoj usluzi samo ukoliko je cijena za takvu uslugu 9,00 KM ili više.
- da JPO neobračunavanje PDV-a vrše shodno mišljenju nadležne Uprave za indirektno oporezivanje koja smatra da se oslobađanje može vršiti u situacijama kada javni poštanski operateri pružaju kurirsku uslugu iz domena rezervisane poštanske usluge odnosno da takva usluga predstavlja „javnu poštansku uslugu“ iako, kako smo već obrazložili, takva vrsta usluge uopšte zakonom nije determinisana;
- da privatni poštanski operateri nisu oslobođeni plaćanja PDV-a pa zbog toga cijenu kurirske usluge iz rezervisane zone moraju kalkulisati na način da osnovna cijena i zaračunati PDV moraju biti minimalno 9,00 KM. To praktično znači da je minimalna cijena jedne poštanske usluge iz rezervisane poštanske usluge - kurirska usluga, koju pružaju privatni poštanski operateri sačinjena iz osnovne cijene u visini od 7,69 KM i PDV-a u iznosu od 1,31 KM;
- da posljedica takve situacije je činjenica da JPO korisnicima ovih usluga uvijek i bez izuzetka može ponuditi istu uslugu za značajno nižu cijenu obzirom da ne obračunava PDV. Ilustracije radi, na svaku pošiljku ove vrste usluga javni poštanski operater pravi razliku u cijeni u svoju korist u iznosu od 1,3 KM i ne samo to, na svakom javnom natječaju za pružanje ove vrste usluge, korisnik usluge mora prihvatiti cijenu javnog poštanskog operatera jer je ista 8,99 KM a odbiti cijenu privatnog poštanskog operatera u iznosu od 9,00 KM kao skuplju, iako na takav način plaća istu uslugu u značajno većem iznosu;
- da privatni poštanski operater prilikom vršenja kurirske usluge iz rezervisane poštanske usluge ispostavlja fakturu kojom navodi osnovnu cijenu od 7,69 KM i iznos PDV-a u visini od 1,31 KM. Korisnik usluge u toj situaciju plaća stvarnu cijenu od 7,69 KM obzirom da ulazni PDV na fakturi privatnog poštanskog operatera koristi kao odbitni PDV. Sasvim

suprotno tome, kada JPO ispostavi fakturu za istu vrstu usluge, takva faktura ne sadrži PDV pa korisnik usluge plaća za istu uslugu stvarnu cijenu u visini od 8,99 KM i nema pravo odbitka ulaznog PDV-a, ukoliko je obveznik PDV-a, jer isti nije iskazan na fakturi;

- da opisana situacija stvara potpuno nelojalnu konkurenciju i neravnopravnost na tržištu privrednih subjekata koji pružaju kurirske usluge, s jedne strane, ali, isto tako dovodi u nepovoljan položaj i korisnike usluga, s druge strane jer plaćaju za istu uslugu neopravdano veću cijenu;
- da citirana odredba člana 4. Zakona o konkurenciji u relevantnom dijelu određuje da su zabranjeni sporazumi/ugovori ili njihove pojedine odredbe kojima se sprečava, ograničava ili narušava tržišna konkurencija a koji se odnose na, između ostalog, na direktno ili indirektno utvrđivanje bilo kojih trgovinskih uslova i primjenu različitih uslova za identične transakcije s drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u neravnopravan položaj u odnosu na konkurenciju;
- da udruživanjem radi obavljanja djelatnosti „kurirske usluge“ na način da su zaključili pomenuti sporazum, JPO stvaraju trgovinske uslove na teritoriju cijele BiH koji su drastično različiti od uslova po kojima posluju privatni poštanski operateri, a da za takvo postupanje ne postoji razumno obrazloženje;
- da privatni poštanski operateri su neopravdano dovedeni u potpuno različitu situaciju u odnosu na JPO jer su u potpuno neravnopravnom položaju prilikom nudiženja kurirskih usluga u odnosu na JPO;
- da s druge strane sporazum/ugovor koji su JPO zaključili kreirao je situaciju na način da JPO, suprotno dosadašnjim ograničenjima dostavljanja pošiljki do određenih „teritorijalnih granica“ sada ukidaju te granice i stvaraju apsolutno slobodan prostor za njihovu djelatnost na nivou cijele BiH. Principijelno, u uređenom sistemu, ovakav poslovni potez bio bi za pohvalu i podršku. Međutim, u ustavnom i zakonskom okviru koji je na snazi u BiH i entitetima, te u nepovoljnom položaju privatnih poštanskih operatera u odnosu na regulisane cijene rezervisanih poštanskih usluga („usluge brze pošte“), ovakav sporazum JPO pravi još veću neravnopravnost i dovodi u još nepovoljniji položaj privatni sektor koji poreskim davanjima finansira institucije koje su vlasnici JPO;
- da sada JPO animiraju korisnike usluga da su oni lideri u pružanju ovih usluga zbog organizacijsko tehničkih uspostavljenih odnosa a pri tome, neosnovano koriste povlastice koje su im uspostavljene propisima koji ograničavaju privatni sektor;
- da JPO koji su predmet ove prijave imaju više od 60% udjela na tržištu BiH pa se u smislu člana 9. stav (3) Zakona o konkurenciji smatra da imaju dominantan položaj na tržištu BiH;
- da u vezi sa odredbom člana 10. stav (1) i (2) tačka a) i c) Zakona o konkurenciji pomenuti JPO vrše zloupotrebu dominantnog položaja jer na opisani način, udruživanjem putem sporazuma/ugovora i neobračunavanjem PDV-a nameću klijentima - korisnicima usluga nelojalne kupovne cijene usluge u odnosu na cijene koje mogu ponuditi privatni poštanski operateri u smislu člana 6. Zakona o poštama BiH. Nadalje, takvi postupci dovode do različitih uslova za isti posao čime su privatni poštanski operateri dovedeni u neravnopravan i nekonkurentan položaj.
- da nije bez uticaja istaći da posljedica ovakvog stanja nije samo štetna po privatne poštanske operatere nego je štetna i za korisnike usluga jer plaćaju za istu uslugu neopravdano veću cijenu;
- da su već objasnili da JPO ovu uslugu mogu nuditi po cijeni od 8,99 KM (u kojoj nije sadržan PDV) pa se i ne navodi na fakturi pa tako korisnici usluga koji su obveznici PDV-a ne mogu koristiti bilo kakav ulazni PDV kao odbitni;
- da s druge strane, kada privatni poštanski operater nudi istu uslugu u skladu sa cijenom ograničenom članom 6. Zakona o poštama, ta cijena je 9,00 KM u kojoj je osnovna cijena 7,69 KM (dakle jeftinija za 1,30 KM od cijene JPO) i PDV-a u iznosu od 1,31 KM (koji korisnik usluge može vratiti od javne vlasti koristeći ulazni PDV na fakturi kao odbitni);

- da Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju koji je Bosna i Hercegovina potpisala i prihvatila, u Poglavlju VI „Usklađivanje zakona, provedba zakona i pravila tržišne konkurencije“, odredbom člana 70. je definisano da su se Bosna i Hercegovina, i sve njene institucije vlasti obavezale da će "osigurati postepeno usklađivanje svojih postojećih zakona i budućeg zakonodavstva s pravnom stečevinom Zajednice", što se prije svega, u skladu sa Sporazumom, odnosi na temeljne elemente pravne stečevine. To praktično znači da su sva nadležna tijela, pa i nadležno Ministarstvo, u provođenju svojih zakonom dodijeljenih nadležnosti dužna u regulativu uključiti temeljna načela zaštite tržišne konkurencije, što svakako znači izbjegavanje donošenja akata (propisa i saglasnosti) kojima bi se subjekti na tržištu dovodili u neravnotežan položaj;
- da pomenuta poštanska direktiva 2002/39/EC Evropskog parlamenta i Vijeća Evrope o tretmanu ekspresnih usluga, je utvrdila kao temeljni princip, da kurirske usluge trebaju biti liberalizovane i odvojene od ostalih poštanskih usluga, odnosno mora da postoji značajna razlika između rezervisanih poštanskih usluga koje obavljaju JPO i kurirskih usluga, koje mogu vršiti i drugi pružaoci poštanskih usluga (privatni privredni subjekti). Navedena regulativa podrazumijeva da ekspresne (kurirske) usluge ne mogu biti unutar rezervisanih usluga, niti univerzalnih usluga.
- da ističu činjenicu da su predmetni JPO zajedno sa JPO iz Srbije i Crne Gore u aprilu 2018. godine zaključili Sporazum o razmjeni otkupnih PostPak poštanskih pošiljaka i radi se o djelatnosti koja uključuje i kurirske usluge koje su predmet ove prijave;
- da ova činjenica zaključivanja sporazuma dodatno potkrepljuje navode prijave u vezi stvaranja dominantnog položaja JPO iz BiH ali sada i na proširenom prostoru sa JPO iz susjednih zemalja ali na štetu privatnih poštanskih operatera iz BiH. Nije bez uticaja istaći da je pitanje obračuna PDV-a u tim zemljama odnosno u zemljama u okruženju regulisano sasvim drugačije što dodatno stvara nekonkurentan položaj privatnih poštanskih operatera iz BiH;
- da obzirom da se zahtjev za pokretanje postupka odnosi na javne poštanske operatere, Podnosilac zahtjeva kao konkurente na relevantnom tržištu pružanja poštanskih usluga označava javne poštanske operatere i to: „BH Pošta“ „Pošte Srpske“ i „Hrvatska pošta“;
- da je prema dostupnim statističkim podacima Agencije za poštanski promet BiH finansijska vrijednost tržišta na teritoriju BiH iznosila :
 - za 2015. godinu 121.481.151 KM od čega je udio JPO bio 107.948.139 KM ili 88,9 % a svi ostali privatni poštanski operateri su imali udio 13.533.012 KM ili 11,1%;
 - za 2016. godinu 125.603.489 KM od čega je udio JPO bio 110.775.001 KM ili 88,2 % a svi ostali privatni poštanski operateri su imali udio 14.828.488 KM ili 11,8%;
 - za 2017. godinu 127.556.133 KM od čega je udio JPO 110.598.449 KM ili 86,7 % a svi ostali privatni poštanski operateri su imali udio 16.957.684 KM ili 13,3%;
- da prema istim izvorima tržišno učešće Podnosioca zahtjeva (četiri člana udruženja) je 80 % od udjela svih privatnih poštanskih operatera na teritoriji BiH i to :
 - za 2015. godinu udjel Podnosioca zahtjeva je iznosio 10.826.409 KM (ukupni udio privatnih poštanskih operatera u 2015. godini na tržištu BiH je iznosio 13.533.012 KM);
 - za 2016. godinu udjel Podnosioca zahtjeva je iznosio 11.862.790 KM (ukupni udio privatnih poštanskih operatera u 2016. godini na tržištu BiH je iznosio 14.828.488 KM);
 - za 2017. godinu udjel Podnosioca zahtjeva je iznosio 13.566.147 KM (ukupni udio privatnih poštanskih operatera u 2016. godini na tržištu BiH je iznosio 16.957.684 KM);

- da Podnosilac zahtjeva ne posjeduje sporazum/ugovor iz 2016. godine koji je zaključen između označenih JPO, te predlažu da Konkurencijsko vijeće u okviru svojih ovlaštenja zatraži dostavljanje istog od JPO ;
- da podneseni zahtjev se odnosi na utvrđivanje navedenih zloupotreba po pitanju svih kurirskih usluga a ne samo kurirskih usluga iz rezervisane poštanske usluge ;
- da Podnosilac zahtjeva kao teritoriju pružanja usluge označava cijelo područje Bosne i Hercegovine.

Podnosilac zahtjeva predlaže da Konkurencijsko vijeće pokrene odgovarajući postupak, te zatraži od JPO dostavljanje relevantne dokumentacije u vezi sa navodima ovog zahtjeva, održi javnu raspravu te na bazi provedenih dokaza i utvrđenih činjenica donese odluku kojom će utvrditi povrede Zakona o konkurenciji i smislu označenom ovom prijavom.

Analizirajući Zahtjev i dokumentaciju koju je Podnosilac zahtjeva dostavio uz isti, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje povreda Zakona na koje Podnosilac zahtjeva ukazuje, te je na 41. sjednici održanoj dana 05.12.2018. godine, u skladu sa članom 32. stav (1) Zakona, donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj: UP-03-26-3-040-6/18 (u daljem tekstu: Zaključak).

Konkurencijsko vijeće je, u skladu sa članom 33. stav (1) Zakona o konkurenciji, dostavilo dana 06.12.2018. godine, Zaključak i Zahtjev za očitovanje protivnim stranama u postupku, privrednom subjektu BH Pošte (akt broj: UP-03-26-3-040-12/18), privrednom subjektu RS Pošte (akt broj: UP-03-26-3-040-11/18) i privrednom subjektu HP Mostar (akt broj: UP-03-26-3-040-13/18).

Podnosiocu zahtjeva Zaključak je dostavljen aktom broj: UP-03-26-3-040-10/18 od dana 06.12.2018. godine.

Konkurencijsko vijeće je dana 21.12.2018. godine putem fax-a, zaprimilo pod brojem: UP-03-26-3-040-16/18, zahtjev HP Mostar broj: 10-1-10550-2/18 od dana 21.12.2018. godine za produženje roka za dostavljanje odgovora po Zaključku, u skladu sa odredbama člana 33. stav (4) Zakona, te je Konkurencijsko vijeće cijenivši naprijed navedeni Zahtjev opravdanim, odobrilo dodatni rok za dostavu odgovora aktom broj: UP-03-26-3-040-21/18 dana 27.12.2018. godine.

HP Mostar su dana 14.01.2019. godine dostavile odgovor na Zaključak zaprimljen pod brojem: UP-03-26-3-040-24/18 u kojem se bitno navodi sljedeće:

- da imajući u vidu navode Zahtjeva, a u skladu sa važećim zakonskim propisima ističu da postupanjem javnih poštanskih operatera (u daljem tekstu: JPO) nije zaključen bilo kakav zabranjeni sporazum prema članu 4. stav 1. tačka a) i d) Zakona, da ne postoji zloupotreba dominantnog položaja prema članu 10. stav 2. tačka a) i c) Zakona, a niti su povrijeđene odredbe člana 9. tačke a., b., c. i g. Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja, prema bilo kojem pravnom subjektu u BiH, pa ni u odnosu na Udruženje, odnosno u odnosu na njegove članove, i to: „In Time“ d.o.o. Sarajevo, „Euro-Express“ d.o.o. Banja Luka, „A2B Exspress Delivery“ d.o.o. Sarajevo i „Exspress One“ d.o.o. Sarajevo;
- da prvenstveno položaj učesnika na tržištu poštanskih usluga u Bosni i Hercegovini, JPO i drugih davaoca poštanskih usluga, mora se posmatrati u svjetlu Zakona o poštama BiH, kroz vrste poštanskih usluga koje davaoci tih usluga pružaju;

- da polazeći od zakonskog stajališta da dominantan položaj nije zabranjen, osim posebne odgovornosti privrednog subjekta na tržištu, cijeneći da je smisao nacionalnog pravnog okvira i pravnog okvira EU, da se privredni subjekat koji ima dominantan položaj ne dovodi u povoljniji položaj, već da se stvore jednaki uslovi za sve učesnike na tržištu, potrebno je ukazati na specifičnosti poštanskih usluga i specifičnosti davanja istih ovisno od vrste, a poglavito s gledišta univerzalne i rezervisane poštanske usluge kako to definiše Zakon o poštama Bosne i Hercegovine.
- da su odredbama čl. 2. Zakona o poštama BiH, date definicije ključnih pojmova kako slijedi:
 - a) "poštanske usluge" znače usluge prenosa poštanskih pošiljaka i sve druge usluge koje su navedene u nomenklaturi poštanskih usluga;
 - b) "poštanske pošiljke" znače sve pošiljke koje primi na prenos i za koje odgovara operater poštanskog saobraćaja;
 - c) "pismonosna pošiljka" znači svaku poštansku pošiljku koja sadrži neko saopštenje u pisanoj formi, na svakoj vrsti fizičkog medija, koju treba dostaviti naznačenom primaocu. Računi za režije, drugi računi, finansijski i drugi izvještaji smatraju se pismonosnim pošiljkama;
 - d) "pošiljalac" znači svako fizičko ili pravno lice koje je dalo ili u čije ime je poštanska pošiljka data na prenos operateru poštanskog saobraćaja;
 - e) "univerzalne poštanske usluge" znače sve one poštanske usluge koje, u skladu s ovim zakonom i drugim poštanskim propisima, moraju biti dostupne na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine;
 - f) "rezervisane poštanske usluge" znače one vrste univerzalnih poštanskih usluga koje može pružati samo javni poštanski operater;
 - g) "nerezervisane poštanske usluge" znače pojedine vrste univerzalnih poštanskih usluga koje, osim javnih, mogu vršiti i drugi operateri poštanskog saobraćaja;
 - h) "operateri poštanskog saobraćaja" znače sve subjekte koji su registrovani za obavljanje djelatnosti iz oblasti poštanskog saobraćaja;
 - i) "javni poštanski operater" znači preduzeće koje je u većinskom državnom vlasništvu, i koje je u trenutku donošenja ovog zakona već registrovano za pružanje rezervisanih i nerezervisanih poštanskih usluga;
 - j) "poštanski operater" znači organizaciju koja je, u skladu s ovim zakonom, ovlašćena za pružanje nerezervisanih poštanskih usluga;
 - m) "ostale usluge" znače dopunske i ostale poštanske usluge koje zahtijeva pošiljalac ili primatelj;
 - r) "kurirske usluge" znače poštanske usluge s dodatnom vrijednošću, koje davalac poštanskih usluga obavlja na osnovu posebnog zahtjeva pošiljaoca, a podrazumijevaju preuzimanje pismonosne pošiljke na adresi pošiljaoca, te direktan prenos i uručenje na adresi primaoca;
- da iz naprijed navedenih zakonskih odredaba, koje definišu usluge i davanje usluga, može se zaključiti da su JPO, javna preduzeća u većinskom državnom vlasništvu, kojima ovlaštenje za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga daje sam Zakon o poštama zbog javnog interesa, a regulator Agencija za poštanski promet (u daljem tekstu: Agencija ili APP) samo autorizira to ovlaštenje, dok su poštanski operateri, organizacije koje se bave pružanjem nerezervisanih poštanskih usluga i koji za to moraju ishoditi posebnu licencu od regulatornog tijela;
- da je interes države da osigura dostupnost univerzalne poštanske usluge svom stanovništvu bez obzira na geografski položaj (lokaciju) po jedinstvenoj i pristupačnoj cijeni.

Univerzalne poštanske usluge su usluge koje karakterizuje obavezna dostupnost na cijeloj teritoriji BiH, pod jednakim uslovima za sve korisnike, tzv „univerzalnost“, bez obzira na ekonomsku isplativost te vrste usluge kako bi država zaštitila svoje interese i učinila pošiljke, sudska pisma, račune komunalnih preduzeća, elektre, telekoma, penzije i druga pismena dostupnima svim građanima;

- da drugim riječima, ove poštanske usluge se moraju obavljati i pošiljke (pošta) dostavljati i u najzabačenije krajeve na cijeloj teritoriji BiH, što rezultuje višestruko većim troškovima od cijene same poštanske usluge, a koju cijenu osnovnog pisma definiše država, zbog javnog interesa. Poznati su i postoje različiti modeli finansiranja troška univerzalne usluge. Budući da u BiH poštanske usluge nisu liberalizovane, trošak finansiranja univerzalne usluge se radi po modelu rezervisanog područja kako je to bilo uobičajeno i u zemljama EU prije liberalizacije. Sastavni dio univerzalnih poštanskih usluga su rezervisane poštanske usluge, a koje isključivo pružaju javni poštanski operateri. Prema tome, sve rezervisane poštanske usluge su po zakonu one poštanske usluge koje isključivo u BiH mogu obavljati spomenuta tri JPO;
- da odredbama člana 6. st. (1) tačka g) Zakona o poštama također je propisano da se rezervisanim uslugama smatraju, kurirske usluge, ukoliko iznos tarife nije deset puta veći od obične tarife;
- da iz takve zakonske definicije kurirskih usluga, nedvojbeno proizlazi da je pružanje kurirskih usluga po cijeni koja nije deset puta veća od obične tarife, u isključivom djelokrugu JPO;
- da se ovdje radi o tome dovoljno je navesti i stajalište Agencije i Federalne Uprave za inspekcijske poslove koja postupajući po prijavama HP Mostar protiv privatnih poštanskih operatera (uključujući i članice Udruženja) u skladu sa važećim zakonom, preduzima zakonom propisane mjere, zbog kršenja odredaba Zakona u pogledu rezervisane poštanske usluge;
- da je HP Mostar prijavio Agenciji i Federalnoj Upravi za inspekcijske poslove 69 kršenja propisa o rezervisanim poštanskim uslugama Zakona o poštama BiH od strane privatnih poštanskih operatera, koji obavljajući kurirske usluge ulaze u segment rezervisane usluge, te na osnovu navedenih prijava su izrečene i prekršajne kazne prijavljenim operaterima;
- da iz navedenog se jasno da zaključiti da su JPO u Bosni i Hercegovini jedini javni poštanski operateri i imaju ovlaštenje po samom Zakonu dato i od Agencije autorizovano za pružanje usluga utvrđenih odredbama čl. 5., 6., 7. i 8. Zakona o poštama Bosne i Hercegovine, odnosno isti onda kada pružaju rezervisane poštanske usluge;
- da i kada JPO pružaju kurirske usluge po cijeni koja je do deset puta veća od obične tarife, oni pružaju rezervisanu poštansku uslugu iz člana 6. st. 1. tačka g. Zakona o poštama BiH, pa je njihov položaj u tom segmentu usluga specifičan, na način da iako se može tretirati kao učesnik na tržištu poštanskih usluga koji ima dominantan položaj kod pružanja te vrste usluga, kao posljedica Zakona, javni poštanski operateri niti su, a niti mogu biti konkurentni ostalim poštanskim operaterima jer ostali poštanski operateri ne mogu pružati rezervisane poštanske usluge.
- da s prednjim u vezi, iako je donekle razumljivo stajalište Podnosioca zahtjeva, kojim se u više navrata izražava nezadovoljstvo postojećim zakonskim rješenjima, to se prije svega

mora uzeti u obzir i činjenica da je zakonski okvir obuhvatio šire društvene interese, prije svega interese države i korisnika usluga, kada je za rezervisane poštanske usluge odredio isključivo javne poštanske operatore. Tu se posebno treba imati na umu univerzalnost poštanskih usluga, kao i načela poštanske politike, propisana odredbama čl. 3. st. 1. Zakona o poštama BiH, između kojih se propisuje pod tačkom a), da poštanske usluge moraju biti dostupne svim građanima Bosne i Hercegovine, pod jednakim uslovima, bez bilo kakve diskriminacije, pod tačkom i), da su cijene rezervisanih poštanskih usluga pod državnom kontrolom, a ukoliko se ovakvim cijenama ne osigurava pokriće stvarnih troškova i razvojne potrebe poštanskog sistema, država i entiteti osiguravaju subvencije JPO;

- da smisao same rezervisane usluge je da se javnim poštanskim operaterima osiguraju sredstva za pokriće troškova obavljanja univerzalne poštanske usluge, zbog čega rezervisanu uslugu ne može obavljati niti jedan drugi poštanski operater. Privatni poštanski operateri, uključujući i članove Udruženja uopšte nemaju licencu za obavljanje bilo koje druge poštanske usluge osim kurirskih usluga, te valja napomenuti da privatni poštanski operateri, čak ni one usluge za koje imaju licencu ne moraju pružati (nemaju tu obavezu univerzalnosti) na cijeloj teritoriji BiH pod jednakim uslovima korisnicima;
- da iako Podnosioci prijedloga navode, kada nalaze da je zakonski okvir nepovoljan za ostale poštanske operatore i u suprotnosti sa direktivama Evropske Komisije, treba imati u vidu i da je samim Evropskim direktivama koje se u EU primjenjuju direktno, za sve članice bio predviđen i rok odgode do potpune liberalizacije tržišta, tako da je od donošenja direktiva do njihove primjene i u EU proteklo 20 godina;
- da s tim u vezi treba napomenuti da je u preambuli (17) Direktive 97/67/EC Evropskog parlamenta i Vijeća navedeno za kriterij cijene peterostruki iznos osnovne tarife, s napomenom da se radilo o prvoj direktivi kojom je bila predviđena rezervacija usluga u EU, te da je ista ukinuta, te da će se osigurati bolje razlikovanje rezervisanih usluga i express usluga koje su liberalizovane, a u preambuli (18) da je osnovna razlika između express usluge i univerzalnih poštanskih usluga u dodatnoj vrijednosti, a da se kao najdjelotvorniji način utvrđivanja dodatne uočene vrijednosti (u bilo kom obliku) pružene express uslugom i uočene od strane korisnika, razmotri dodatna cijena koju su korisnici spremni platiti, ne dovodeći u pitanje ograničene cijene za rezervisana područja koja se moraju poštovati;
- da je jasno da Zakon o poštama BiH iz 2005.g. nije usklađen s EU direktivama. Sama liberalizacija poštanskih usluga u EU na koju se poziva Podnosilac zahtjeva je provedena i u EU u skladu sa direktivama kroz skoro 20 godina, postepeno i bez ugrožavanja univerzalne poštanske usluge;
- da bez obzira na navedeno, Zakonom o poštama BiH, jasno je utvrđeno da su kurirske usluge u određenom cjenovnom razredu rezervisane i da ih kao takve mogu pružati samo javni poštanski operateri, pa se sve primjedbe Podnosioca koje se odnose na pravnu regulativu i (ne)usaglašenost domaćih propisa sa evropskim standardima, ne može cijeniti kao opravdan razlog za udovoljenje zahtjevu.
- da iako se Vijeće u skladu sa zakonskim ovlaštenjima može pozivati na sudsku praksu Evropskog suda pravde i odluke Evropske Komisije, Vijeće ne može izaći izvan zakonskih okvira države BiH i izvan svoje zakonske nadležnosti, na način da preispituje pozitivno-pravni zakonski okvir, pa samim tim ni opravdanost zakonskih rješenja Zakona o poštama, poglavito imajući u vidu trenutnu razvijenost tržišta i ekonomske uslove poslovanja u BiH i u EU, niti u bilo kojem smislu treba preuzeti ulogu zakonodavca. Stoga smatraju

bespotrebnim dalje obrazlaganje i argumentiranje u vezi navoda Podnosioca koji se tiču sadržaja važećih zakona;

- da član 12. Zakona o poštama BiH propisuje da: "(1) Svaki operater poštanskog prometa je obavezan da prenos poštanskih pošiljaka koje primi od bilo kog drugog operatera poštanskog prometa na području Bosne i Hercegovine tretira na potpuno jednak način, kao i prenos poštanskih pošiljaka koje mu je povjerilo bilo koje fizičko ili pravno lice u Bosni i Hercegovini";
- da polazeći od odredbi čl. 12. Zakona o poštama BiH i čl. 28. st. 11. Općih uvjeta za obavljanje poštanskih usluga, tri JPO dogovorila su tehnološki okvir za realizaciju usluge brze pošte kao segmenta univerzalne poštanske usluge i u tom smislu sklopljen je *Sporazum o prijenosu pošiljaka brze pošte između javnih poštanskih operatera*, (broj BH Pošte: 01-13.60-246/16 od 22.07.2016.godine; broj Pošte Srpske: 1-2200/16 od 26.07.2016 godine i broj Hrvatske pošte: D- 01-4795/16 od 15.07.2016.godine) u cilju regulisanja tehničko-tehnoloških procesa prijema, prenosa, razmjene i uručenja pošiljki, kao i rokove pružanja poštanske usluge na međuoperatorskoj razini na području cijele BiH;
- da u konkretnom slučaju iako se radi o klasičnom tehnološkom okviru, uputi, nespretno je upotrijebljen izraz „sporazum“. Sastavni dio „Sporazuma“ čine Prilog 1. Popis lokacija sa rokom uručenja i Prilog 2. Tačke razmjene i vremena razmjene zaključaka brze pošte između javnih poštanskih operatera. Napominjemo da je u toku dopuna navedenog sporazuma po pitanju tehnoloških dorada procesa rada i postupanja, pa će se shodno naprijed navedenom izmijeniti i naziv na način da će se isti ubuduće i zvati: „Naputak odnosno Tehnološke procedure postupanja s pošiljkama brze pošte“, a kako bi se otklonile sve nedoumice po pitanju prirode ovog dokumenta.
- da Sporazumom nisu nastale nove cijene usluge brze pošte, već je omogućena dostava pošiljaka u okviru posebne usluge brze pošte, s logom brze pošte, na teritoriji cijele BiH. Strane sporazuma, usluge koje pružaju jedna drugoj plaćaju, a isto nije od uticaja na cijenu usluge koju određuje operater za slanje pošiljke. JPO su radi obavljanja ove usluge i radi osiguranja univerzalnosti poštanske usluge u ovom segmentu, morali potpisati „sporazum“ — tehnološki okvir, kako bi mogli osigurati dostupnost ove vrste usluge na cijelom teritoriju BiH i pod jednakim uslovima za sve građane. Sam „sporazum“ predstavlja tehnički okvir kako izvršiti zakonom nametnutu obavezu univerzalnosti ove vrste poštanske usluge;
- da obzirom da je Podnosilac, predmetni Sporazum označio kao zabranjen sporazum iz čl. 4. st. 1. t. a) i d) Zakona, i da je njime izvršena zloupotreba dominantnog položaja u smislu čl. 10. st. 2. tačka a) i c) Zakona, te povrede čl. 9. t. a.,b.,c. i g. Odluke, nužno je ukazati na temeljne činjenice koje ukazuju na neopravdanosti zahtjeva i stajališta Podnosioca prijedloga.
- da radi boljeg razumijevanja potrebno je imati u vidu i zakonske definicije koje se odnose na EMS — usluge brze pošte i kurirske usluge, sadržane u Općim uvjetima za obavljanje poštanskih usluga, obavezujućim i za JPO i za ostale poštanske operatere, a kako slijedi:
 - članom 26. Općih uvjeta - Posebne poštanske usluge, propisano je,
„1) Posebne poštanske usluge su usluge koje zahtijeva pošiljalac prilikom predaje pošiljke. Izborom posebne usluge pošiljalac zahtijeva poseban postupak i uslove vezane za prijem, otpremu, prevoz, prispjeh i uručenje poštanskih pošiljki.
2) Kao posebne poštanske usluge u smislu st. 1) ovog člana pošiljalac može izabrati da mu se pošiljka prenese kao:
pošiljka s potvrđenim uručenjem,

pošiljka brze pošte (EMS),
hitna pošiljka,
vrlo hitan paket,
pošiljka sa povratnicom,
otkupna pošiljka.

- članom 28. -Pošiljke brze pošte - EMS, definiše se kao:

„1) Pošiljka brze pošte je poštanska usluga koja podrazumijeva preuzimanje poštanske pošiljke na osnovu posebnog zahtjeva pošiljaoca (putem telefona i sl.), na adresi koju odredi pošiljaoc ili u poštanskom uredu, te uručuje na adresi primaoca. EMS pošiljka uručuje se u roku koji odredi pošiljaoc, a prema ponudi operatera poštanskog prometa,
2) EMS pošiljka iz stava 1. ovog člana može sadržavati pisano priopštenje, robu, žive životinje i druge predmete,
3) Za EMS pošiljku se pošiljaocu daje potvrda o prijemu pošiljke, a primaocu se pošiljka uručuje uz potpis, upisivanjem datuma i vremena uručenja,
4) EMS pošiljka može biti mase do 31,5 kg,
5) Najmanje dimenzije EMS pošiljke su 90x140 mm, a najveće kao za paket u unutrašnjem prometu,
6) EMS pošiljka mora na adresnoj strani imati odgovarajuću naljepnicu propisanu aktima Svjetske poštanske unije,
7) Pošiljalac prilikom predaje EMS pošiljke može zahtijevati usluge određene ovim Općim uvjetima, te druge usluge koje dogovori sa operaterom poštanskog prometa,
8) EMS pošiljka se može predati sa ili bez označene vrijednosti u unutrašnjem poštanskom prometu, a samo bez označene vrijednosti u međunarodnom poštanskom prometu,
9) Vrijednost sadržaja EMS pošiljke mora biti označena brojkom i slovima u lijevom donjem dijelu adresne strane pošiljke. Označena vrijednost mora odgovarati stvarnoj vrijednosti ili značenju sadržaja za pošiljaoca, o čemu pošiljaoc potpisom potvrđuje izjavu na potvrdi o prijemu EMS pošiljke,
10) Najveća označena vrijednost na EMS pošiljci u unutrašnjem poštanskom prometu može biti do 10.000,00 KM,
11) Tehnološki postupak prenosa EMS pošiljaka operateri poštanskog prometa regulišu posebnom uputom.“

- dok je članom 48. Općih uvjeta — Kurirska usluga, definisana kao:

„1) Kurirske usluge su poštanske usluge sa dodatnom vrijednošću koje davalac poštanskih usluga obavlja na osnovu posebnog zahtjeva pošiljaoca a podrazumijevaju preuzimanje poštanskih pošiljaka na adresi pošiljaoca, direktan prenos, te uručenje na adresi primaoca,
2) Pod dodatnom vrijednošću u smislu st. (1) ovog člana, podrazumijeva se, po posebnom zahtjevu pošiljaoca: ugovoreno vrijeme i mjesto preuzimanja, brzina prenosa, elektronsko praćenje prenosa, te uručenje u dogovorenom roku i na dogovorenoj adresi. Operater poštanskog prometa koji obavlja kurirsku uslugu mora imati mogućnost da u svakom trenutku u toku prenosa postupi po zahtjevu pošiljaoca,
3) Operateri poštanskog prometa koji obavljaju ove usluge moraju se pridržavati cjenovnih ograničenja u odnosu na rezervisane usluge koje su utvrđene Zakonom,
4) Predmetom kurirskih usluga mogu biti sve poštanske pošiljke ukoliko su ispunjeni uslovi iz stava 1), 2) i 3) ovog člana.
5) Operater poštanskog prometa koji obavlja kurirske usluge mora imati sačinjene Uslove za obavljanje kurirskih usluga, usklađene sa Zakonom i ovim Općim uvjetima,
6) Kurirske usluge nalaze se na slobodnom tržištu, a operateri poštanskog prometa obavezni su ih obavljati u skladu sa Zakonom, ovim Općim uvjetima i svojim aktima,

7) Operater poštanskog prometa je obavezan pošiljaocu izdati potvrdu o preuzimanju pošiljke i istu uručiti uz potpis primaoca;

8) Za obavljanje kurirskih usluga operater poštanskog prometa mora posjedovati ili ovlaštenje ili licencu izdanu od strane Agencije.

- da polazeći od naprijed citiranih odredbi Zakona o poštama BiH i Općih uvjeta za pružanje poštanskih usluga, daju usporedni pregled ove dvije poštanske usluge: usluga brze pošte (EMS) i kurirskih usluga;
- da članovi Udruženja, koje je podnosilac prijedloga, su registrovani i imaju licencu za pružanje kurirskih usluga u unutrašnjem i međunarodnom poštanskom saobraćaju od Agencije u liberalizovanom segmentu, dakle za obavljanje dijela liberalizovanih nerezervisanih poštanskih usluga iz čl. 8. st. 3. Zakona o poštama BiH;
- da imajući u vidu naprijed navedeno, također ukazuju Vijeću da pojam „brza pošta“ nikako nije kolokvijalni naziv, a pogotovo nije sinonim za kurirske usluge;
- da pored posebnog svrstavanja EMS usluge - brze pošte, a kako je navedeno u čl. 26. st. 2. Općih uvjeta za pružanje poštanskih usluga i Svjetska poštanska konvencija u čl. 1.3. dala je definiciju usluge koja je označena kao EMS — Poštanska brza usluga za dokumente i robu (Express Mail Service), prema kojoj je “EMS pošiljka: pošiljka opisana i koja se prevozi pod uslovima ove Svjetske poštanske konvencije i Pravilnika i povezanim EMS instrumentima;
- da u čl. 36. - EMS i integrisana logistika Konvencije propisano je da: 1. Države članice ili ovlašteni operateri mogu se međusobno dogovoriti da učestvuju u obavljanju sljedećih usluga, koje su opisane u Pravilniku: “EMS tj. poštanska brza usluga za dokumente i robu koja će, kada god je to moguće biti najbrža poštanska usluga u fizičkom smislu. Ova se usluga može pružati na osnovu multilateralnog sporazuma o EMS standardu ili na osnovu bilateralnog sporazuma; integrisana logistika, usluga koja u potpunosti odgovara logističkim zahtjevima korisnika usluga, i uključuje faze prije i poslije fizičkog prenosa robe i dokumenata;
- da član 36-001 EMS normira, "U odnosima između imenovanih operatora koji su se dogovorili o pružanju ove usluge, EMS ima prioritet pred svim ostalim pošiljkama. Sastoji se od: preuzimanja, otpreme i dostave pisama, dokumenata ili robe u vrlo kratkom vremenu.“;
- da dakle usluga “brza pošta” nije kolokvijalni naziv već je sistem posebne poštanske usluge, koja se kao takva može ugovoriti u dostavi pismovnih pošiljaka i paketa, a čija je osnovna karakteristika da bude najbrža poštanska usluga u fizičkom smislu. Usluga brze pošte (EMS) pruža se kao univerzalna poštanska usluga, dakle prema načelima univerzalnosti koji su iskazani kao EMS Opći uvjeti, a podrazumijevaju dostavu po utvrđenom redu dostave i do svakog korisnika;
- da prema tome, predmetni „Sporazum“ između JPO zaključen je kao tehnički okvir, a s ciljem kako bi se univerzalna usluga brze pošte (EMS) mogla pružati na cijeloj teritoriji BiH. Drugim riječima, između JPO je njime dogovoren jednak tretman pošiljki brze pošte, na način da ponuđeni rokovi prenosa pošiljki brze pošte i mjesta uručjenja budu usuglašeni. Dosadašnja saradnja JPO u segmentu razmjene pošiljaka brze pošte nije bila konzistentna, na način da je prije sporazumom utvrđenih kriterija, pojedini operator pružao uslugu u roku do 12 sati, a drugi ne. Nisu bile poznate tehničko-tehnološke mogućnosti drugih operatora za uručjenje pošiljaka na određenom području pa se događalo da jedan JPO primi pošiljku za uručjenje u roku uručjenja od D+1 za područje drugog JPO na kojem nije

moguće poštovati taj rok, itd. Sporazumom su usuglašeni ponuđeni rokovi, te su njime definisane pošte koje pružaju tu uslugu s rokovima uručenja, čime je omogućen servis brze pošte pod jednakim uslovima na cijelom teritoriju;

- da s tom činjenicom, u vezu treba dovesti i zlonamjerne i pogrešne navode Podnosioca prijave, iznesene na strani 8. Zahtjeva, a u kojem se iznose krajnje pogrešni finansijski pokazatelji o učešću na tržištu poštanskih usluga, gdje Podnosilac zahtjeva u korelaciju stavlja ukupno tržište svih poštanskih usluga, odnosno promet JPO iz osnova univerzalnih i rezervisanih poštanskih usluga, u odnosu na prihode iz osnova brze pošte ili iz osnova kurirskih usluga koji su ostvarili ostali poštanski operateri, odnosno članice Podnosioca zahtjeva. Dakle nepravilno dovodi u korelaciju ukupan prihod JPO-a sa samo jednim segmentom prihoda JPO, tj. prihodom od brze pošte;
- da kada se finansijski pokazatelji promatraju pravilno, odnosno kada se posmatra samo konkurentno tržište dijela liberalizovanih poštanskih usluga, a što ne osporava ni Podnosilac zahtjeva, nesporno se može zaključiti da udio četiri članice Podnosioca prijave (u Zahtjevu se pogrešno navodi udio Podnosioca zahtjeva), iznosi preko 80,00% tržišta u oblasti liberalizovanih kurirskih usluga, u odnosu na još 13 poštanskih operatera i tri JPO, koji u tom segmentu usluga zajedno imaju učešće na tržištu manje od 20,00%;
- da također, kada se pogleda finansijska analiza pokazatelja data od Podnosioca zahtjeva za 2015., 2016. i 2017. godinu, vidljivo je da je u navedenom vremenskom periodu rastao i pojedinačni promet kao i ukupan udio članica Podnosioca zahtjeva u ukupnom prometu na tržištu liberalizovanih kurirskih usluga;
- da na osnovu tabelarnog pregleda koji daje prikaz stvarnih pokazatelja prihoda od brze pošte u odnosu na ukupan prihod HP Mostar po godinama i to ukupan prihod iz osnova svih univerzalnih i rezervisanih poštanskih usluga s udjelom tog prihoda od pružanja usluge brze pošte, gdje je i pored rasta prihoda evidentno da isti minimalno učestvuje u ukupnom prihodu (u 2015. godini nisu imali prihoda od brze pošte, u 2016. godini prihod od brze pošte je iznosio 152.712,00 KM što predstavlja 0,60% ukupno ostvarenog prihoda, dok u 2017. godini prihod od brze pošte je iznosio 714.963,00 KM što predstavlja 2,83% ukupno ostvarenog prihoda);
- da zaključenim „Sporazumom“ o prenosu pošiljaka brze pošte između JPO, nisu utvrđene nikakve nove, niti povoljnije cijene usluge (direktno niti indirektno). S druge strane, u smislu pokrivenosti teritorije BiH uslugom brze pošte, pružanjem univerzalne usluge brze pošte (EMS) na cijeloj teritoriji BiH od strane JPO pod jednakim uslovima, a što je jedini učinak i cilj Sporazuma, privatni operateri nisu dovedeni u neravnopravan položaj, a niti su JPO time na bilo koji način postupili protivno odredbama Zakona o konkurenciji;
- da je Sporazum operativna i tehničko-tehnološka uputa kojim je uspostavljena razmjena pismovnih i paketskih pošiljaka, na području cijele BiH, a njegova dopuštenost proizlazi i iz odredaba čl. 12. Zakona o poštama BiH kao i odredaba Svjetske poštanske konvencije. Drugim riječima, već na osnovu samog Zakona o poštama, čl. 12. st.1., JPO su mogli razmjenjivati pošiljke i bez zaključenog Sporazuma, ali je isti potpisan kako bi se detaljnije usuglasila međusobna prava i obaveze u pogledu posebnih usluga brze pošte, odnosno njihova jednoobraznost i teritorijalna zastupljenost;
- da Sporazum nije osnova za zajedničko ulaganje u kapacitete, kao što je navedeno u Zahtjevu, niti zajedničko ulaganje postoji kao takvo, obzirom da je princip prenosa i

uručenja pošiljaka brze pošte isti princip koji je zakonom propisan i po kojem JPO obavljaju sve univerzalne poštanske usluge. Svaki operater prijem pošiljaka obavlja na svom području, (čl. 3.), svaki operater obavlja prevoz pošiljaka na svom području i o svom trošku (čl. 4.), primjenjuje se princip univerzalnosti dostave pošiljaka, (Prilog 1 i Prilog 2), uručenje se vrši od strane svakog operatera na svom području prema vlastitim Općim uvjetima (čl. 5), sve pošiljke se dostavljaju s logom brze pošte (čl. 6.), svaki operater određuje iznos cijene usluge za primljenu pošiljku na svom području (čl. 8.), naknade za uručenje pošiljke drugog operatera iznose 3,00 KM po pošiljci (čl. 9.), rokovi uručenja su utvrđeni čl. 10. i dr. Dakle, riječ je o usluzi brze pošte na razini cijelog područja BiH, u okviru univerzalnih poštanskih usluga;

- da saradnja JPO s ciljem pružanja usluge brze pošte na području BiH u segmentu univerzalne poštanske usluge, nikako se ne može smatrati monopolističkim djelovanjem, ako imamo u vidu da privatni operateri svo vrijeme pružaju kurirsku uslugu na području cijele BiH te da članovi Podnosioca prijedloga koji obavljaju isključivo kurirske usluge u liberaliziranom segmentu, participiraju s oko 80% ukupnog dijela prihoda u oblasti liberalizovanog dijela kurirskih usluga u BiH što njih stavlja u poziciju monopolista;
- da u vezi navoda Podnosioca zahtjeva po pitanju oslobađanja od PDV-a ističemo: u Zakonu o PDV-u u članu 24. su jasno navedene djelatnosti u javnom interesu oslobođene plaćanja PDV-a, između kojih su i "Javne poštanske usluge". U Pravilniku o primjeni Zakona o PDV-u je definisan pojam "javne poštanske usluge", pa se navodi: "Javnim poštanskim uslugama podrazumijevaju se sve usluge koje obavljaju javni poštanski operateri u skladu sa Zakonom o poštama Bosne i Hercegovine." U Zakonu o poštama BiH definisan je pojam "javnog poštanskog operatera" kao preduzeća koje je ovlašteno za pružanje rezervisanih i nerezervisanih poštanskih usluga;
- da je pravna norma jasna i nedvojbeno, slijedom toga HP Mostar nije ni tražio niti posjeduje mišljenje Uprave za indirektno oporezivanje po ovom pitanju i navedene propise primjenjuje direktno, te da niti jedna dosadašnja državna revizija u tom pogledu nije stavila bilo kakvu primjedbu;
- da u vezi navoda Podnosioca zahtjeva da su JPO i u aprilu 2018. godine zaključili sporazum o razmjeni otkupnih PostPak pošiljaka, te da isto uključuje kurirske usluge, bez potrebe da se ponavlja prednje izneseno, ukazujemo da je PostPak posebna paketska usluga koja ima sve karakteristike usluge međunarodnih poštanskih paketa definisane aktima Svjetskog poštanskog saveza, pri čemu je utvrđeni rok uručenja 3 (tri) dana nakon obavljenog carinskog postupka u odredišnoj zemlji, što značajno odstupa od zahtjeva za brzinama prijenosa i dostave kod kurirske usluge, čime ova usluga nije konkurentna kurirskim uslugama koje imaju kraći rok uručenja, uglavnom jedan ili najviše dva dana. Dodatno, pošiljka PostPak može biti isključivo otkupna, odnosno namijenjena je isključivo prijenosu i uručanju pošiljki uz plaćanje samo gotovinom pri pouzeću, čime je tržišno značajno ograničena u odnosu na opštu kurirsku uslugu,
- da predlažu da se nakon održavanja usmene rasprave, saslušanja stranaka i provođenja materijalnih dokaza, uključivo i dokaza pribavljenih službenim putem, donese rješenje kojim se odbija Zahtjev Udruženja poštanskih operatera.

Konkurencijsko vijeće je zaprimilo, dana 18.12.2018. godine pod brojem: UP-03-26-3-040-14/18, zahtjev BH Pošte broj: 01-7.11-18479/2-18 od dana 07.12.2018. godine, za produženjem roka za izjašnjenje odnosno dostavu odgovora na predmetni Zaključak kao i uvid u spis, u skladu sa odredbama člana 33. stav (4) Zakona, te je Konkurencijsko vijeće cijenivši naprijed navedeni Zahtjev opravdanim, odobrilo dodatni rok za dostavu odgovora, te odobrilo uvid u spis u smislu člana 38. Zakona, aktom broj: UP-03-26-3-040-15/18 dana 18.12.2018. godine (izvršen uvid dana 25.12.2018. godine – akt broj: UP-03-26-3-040-19/18).

BH Pošte su dana 04.01.2019. godine dostavile odgovor na Zaključak zaprimljen pod brojem: UP-03-26-3-040-22/18 u kojem se osim navoda koji su sadržani i u odgovoru HP Mostar bitno navodi sljedeće:

- da bez nužnosti daljnjeg preispitivanja samog ratia postojećeg zakonskog okvira, ukoliko shvate stavove Podnosioca prijedloga kao stavove zasnovane na vlastitim ekonomskim interesima, toliko su isti u suprotnosti sa pozitivnim zakonskim okvirom u BiH, što u više navrata i Podnosioci prijedloga navode kada nalaze da je zakonski okvir nepovoljan za ostale poštanske operatore i u suprotnosti sa direktivama Evropske Komisije;
- da EMS-usluga je regulisana na osnovu multilateralnih ili bilateralnih Sporazuma, te sve što nije uređeno takvim ugovorima podliježe odgovarajućim odredbama Akata Unije. Ova usluga će, gdje god je moguće, biti označena logotipom kako je prikazano nižim uzorkom, koji se sastoji od ovih elemenata: a) narančastog krila; b) slova EMS plave boje; c) tri vodoravne narančaste crte. Logotip se može dopuniti dodavanjem naziva domaće usluge. Naknade za uslugu određuje imenovani operator porijekla uzimajući u obzir troškove i zahtjeve tržišta;
- da brza pošta nije isto što i kurirska usluga, jer je kurirska usluga svaka neposredna dostava pošiljke sa adrese pošiljaoca na adresu primaoca, a brza pošta se primjenjuje na sve poštanske usluge, a za cilj ima dostavu u najkraćem mogućem vremenu na bilo kojem području;
- da prije zaključenja Sporazuma, odnosno bez uređenja ovih tehničko-tehnoloških procesa pružanja EMS usluge između JPO, nije postojala tehnička mogućnost pružanja usluge brze pošte na području cijele teritorije BiH;
- da na osnovu tabelarnog pregleda koji daje prikaz stvarnih pokazatelja prihoda od brze pošte u odnosu na ukupan prihod BH Pošte po godinama i to ukupan prihod iz osnova svih univerzalnih i rezervisanih poštanskih usluga s udjelom tog prihoda od pružanja usluge brze pošte, gdje je i pored rasta prihoda kao posljedica Sporazuma, evidentno da isti minimalno učestvuje u ukupnom prihodu (u 2015. godini prihod od brze pošte je iznosio 385.757,00 KM što predstavlja 0,42% ukupno ostvarenog prihoda, u 2016. godini prihod od brze pošte je iznosio 358.603,00 KM što predstavlja 0,40% ukupno ostvarenog prihoda, dok u 2017. godini prihod od brze pošte je iznosio 1.029.731,00 KM što predstavlja 1,15% ukupno ostvarenog prihoda);
- da je riječ o usluzi brze pošte na nivou teritorije BiH, u okviru univerzalnih poštanskih usluga, s napomenom da ovaj segment u ukupnim prihodima poštanskih i ostalih usluga u 2017. godin iznosio cca 1 %;
- da saradnja JPO ne tretira na bilo koji način cijene poštanskih usluga brze pošte po kojima se ista usluga vrsi korisnicima, što je i navedeno u Sporazumu, tj. svaki poštanski operator slobodno formira svoje cijene, a koje svakako odobrava Agencija za poštanski promet, (član 8. Sporazuma);

- da usporedbe radi, a nasuprot tvrdnji Podnosioca prijedloga o drugačijem načinu normiranja obračuna PDV-a za JPO, ukazuju da je i u Zakonu o PDV-u Republike Srbije u članu 25. navedeno, PDV se ne plaća na promet: ...6) poštanskih usluga od strane javnog preduzeća, kao i sa njima povezanih isporuka dobara, dok u Zakonu o PDV-u R. Crne Gore je navedeno: oslobađanje od plaćanja PDV-a - javne poštanske usluge. Prema tome, nesporno je da je javni interes za obavljanjem poštanskih usluga na principima univerzalnosti, dostupnost svima pod jednakim uslovima, u vezi sa ratio legis, oslobađanja od obaveze plaćanja PDV-a na poštanske usluge koji obavljaju JPO;
- da također predlažu da se nakon održavanja usmene rasprave, saslušanja stranaka i provođenja materijalnih dokaza, uključivo i dokaza pribavljenih službenim putem, donese rješenje kojim se odbija Zahtjev Udruženja poštanskih operatera.

Konkurencijsko vijeće je dana 24.12.2018. godine, zaprimilo pod brojem: UP-03-26-3-040-17/18 zahtjev Pošte Srpske broj: 1-3708/2-18 od dana 21.12.2018. godine za produženje roka za dostavljanje odgovora po Zaključku kao i uvid u spis, u skladu sa odredbama člana 33. stav (4) Zakona, te je Konkurencijsko vijeće cijenivši naprijed navedeni Zahtjev opravdanim, odobrilo dodatni rok za dostavu odgovora, te odobrilo uvid u spis u smislu člana 38. Zakona, aktom broj: UP-03-26-3-040-20/18 dana 27.12.2018. godine. (Pošte Srpske nisu iskoristile mogućnost uvida u spis).

Pošte Srpske su dana 04.01.2019. godine dostavile odgovor na Zaključak zaprimljen pod brojem: UP-03-26-3-040-23/18 (CD sa podacima zaprimljen pod brojem: UP-03-26-3-040-25/18) u kojem u osim navoda koji su sadržani i u odgovoru HP Mostar kao i u odgovoru BH Pošte, se bitno navodi i sljedeće:

- da na osnovu tabelarnog pregleda koji daje prikaz stvarnih pokazatelja prihoda od brze pošte u odnosu na ukupan prihod Pošta Srpske po godinama i to ukupan prihod iz osnova svih univerzalnih i rezervisanih poštanskih usluga s udjelom tog prihoda od pružanja usluge brze pošte, gdje je i pored rasta prihoda kao posljedica Sporazuma, evidentno da isti minimalno učestvuje u ukupnom prihodu (u 2015. godini prihod od brze pošte je iznosio 927.271,00 KM što predstavlja 1,81% ukupno ostvarenog prihoda, u 2016. godini prihod od brze pošte je iznosio 1.176.072,00 KM što predstavlja 2,24% ukupno ostvarenog prihoda, dok u 2017. godini prihod od brze pošte je iznosio 1.831.338,00 KM što predstavlja 3,46% ukupno ostvarenog prihoda, dok je procjena prihoda od brze pošte za 2018. godinu 2.475.569,00 KM što predstavlja 4,51% ukupno ostvarenog prihoda);
- da jedini različiti uslovi, ukoliko se odnose na cijene, posljedica su odredbi Zakona o poštama BiH kojima je kurirska usluga, u dijelu kada je cijena do deset puta veća od osnovne tarife, stavljena u rezervisano područje;
- da je riječ o usluzi brze pošte na nivou teritorije BiH, u okviru univerzalnih poštanskih usluga, s napomenom da ovaj segment u ukupnim prihodima poštanskih i ostalih usluga u periodu 2015-2017. godine čini cca 3,03 %;
- da također predlažu da se nakon održavanja usmene rasprave, saslušanja stranaka i provođenja materijalnih dokaza, uključivo i dokaza pribavljenih službenim putem, donese rješenje kojim se odbija Zahtjev Udruženja poštanskih operatera.
- da treba naglasiti da su Pošte Srpske prije zaključenja ovog Sporazuma, zaključili slične Ugovore sa privatnim poštanskim operaterima i to: Ugovor o poslovnoj saradnji broj: 1-01-1433/04 sa RHEA EXPRESS d.o.o. Sarajevo, kao generalnim zastupnikom FEDEX-, Sporazum o vršenju kurirske usluge između poštanskih operatera sa DHL-om (broj:1-

3499-2/13 od 02.12.2013. godine) i Ugovor o poslovnoj saradnji sa DHL-om (broj:1-1144/14 od 04.04.2014. godine);

- da uvidom u navedene ugovore vidljivo je da isti nemaju zabranjene odredbe, služe regulisanju međusobne saradnje, te ukazuju na otvorenost Pošta Srpske za saradnju sa svim zainteresovanim privrednim subjektima na tržištu, na osnovu obostranog zakonom dopuštenog interesa.

Navedene odgovore, Konkurencijsko vijeće je dana 23.01.2019. godine dopisom broj: UP-03-26-3-040-25/18 dostavilo Udruženju na eventualni odgovor, te je Udruženje dana 25.01.2019. godine dopisom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-27/18 zatražilo produženje roka za dostavu istog, koje mu je i odobreno aktom broj: UP-03-26-3-040-28/18 od dana 29.01.2019. godine.

Udruženje je dopisom broj: UP-03-26-3-040-31/18 od dana 12.02.2019. godine dostavilo očitovanje na odgovore protivnih strana kako slijedi:

- da nakon primjene hermenautičkih pravila te primjenom standarda jezičkog tumačenja (pravila gramatičkog, leksičkog i sistemskog tumačenja) prilikom analize odgovora sva tri JPO, podnosilac zahtjeva je zauzeo stav da se na iste može očitovati jednim podneskom, zbog činjenice da su sva tri odgovora suštinski ista (izuzev podataka koji se odnose isključivo na svakog od pojedinih JPO) iz čega je moguće izvesti i dodatni zaključak o moguće učinjenoj komunikaciji ova tri JPO prije davanja odgovora na zahtjev za pokretanje postupka. Neki od stavova iznesenih u datim odgovorima su tekstualno gotovo identični;
- da u osnovi, odgovori sva tri JPO citiraju odredbe važećih propisa te daju svoja tumačenja istih na način koji je povoljniji za JPO. Podnosilac zahtjeva za pokretanje postupka smatra da će konačno tumačenje citiranih normi pozitivnih propisa, uvažavajući stavove strana u postupku, dati Konkurencijsko vijeće BiH te se ovom prilikom neće posebno upuštati u ocjene mišljenja datih od strane JPO. Svakako, svoje razumijevanje važećih propisa i negativne efekte istih za privredne subjekte koji nisu JPO, podnosilac zahtjeva za pokretanje postupka će dati na javnoj raspravi koju je tražio dostavljenim zahtjevom;
- da Podnosilac zahtjeva ističe da se JPO u svojim odgovorima pozivaju na međunarodne standarde i pravila sadržane u direktivama koje se odnose na poštanski saobraćaj (npr 97/67/EC) ali samo na način i u dijelovima koji opravdavaju trenutnu situaciju u Bosni i Hercegovini kao relevantnom tržištu. S druge strane, JPO zanemaruju odredbe drugih direktiva (npr. 2002/39/EC Evropskog parlamenta i Vijeća Evrope) prema kojoj kurirske usluge trebaju biti liberalizovane i odvojene od ostalih poštanskih usluga, te da mora da postoji značajna razlika između rezervisanih poštanskih usluga koje obavljaju JPO i kurirskih usluga, koje mogu vršiti i drugi pružaoci poštanskih usluga te da ekspresne (kurirske) usluge ne mogu biti unutar rezervisanih usluga niti unutar univerzalnih usluga;
- da JPO navode da se neusaglašenost domaćih propisa sa evropskim standardima ne može cijeliti kao opravdan osnov za udovoljavanje zahtjevu za pokretanje postupka. Takav stav JPO je neutemeljen obzirom da je upravo suština ovog postupka u donošenju odluke koja bi utvrdila nesklad domaćih zakonskih normi u odnosu na norme evropskih propisa i stanardra, koje JPO stavljaju u nemjerljivo povoljniji položaj u odnosu na ostale privredne subjekte. Shodno tome, netačna je konstatacija da bi se Konkurencijsko vijeće dajući ocjenu neusklađenosti domaćih propisa sa propisima Evropske unije, upustilo u preispitivanje domaćeg zakonskog okvira ili da bi preuzelo ulogu zakonodavca;

- da također, JPO se prilikom obrazlaganja sintagme „brza pošta“ pozivaju na Svjetsku poštansku konvenciju u namjeri da istu determiniraju kao najbržu poštansku uslugu i ova konstatacija kao i dato obrazloženje je tačno ali također nepotpuno jer ista Svjetska poštanska konvencija ne daje JPO operaterima pogodnosti na način kako je to regulisano propisima u BiH, te da će o navedenom dati detaljnija obrazloženja na javnoj raspravi;
- da jedinstveno za sva tri JPO su tabela o prihodima kojima se pokušalo prikazati veoma malo učešće prihoda od brze pošte u odnosu na ostale kurirske i druge usluge JPO. Naime, sva tri JPO su nastojali prikazati da se prihod od brze pošte u odnosu na ostale prihode kreće u granici od 0,42 do 4,5%. Međutim, detaljnijom analizom datih podataka može se zaključiti da JPO imaju povećanje prihoda od brze pošte za pojedine godine čak i do 400%. To upravo potvrđuje navode zahtjeva za pokretanje postupka da JPO u brzjoj pošti nalaze veoma stabilan i progresivan profit a sve zahvaljujući neopravdano povlaštenom položaju. Posebno pitanje u vezi sa prihodom i profitom predstavljaju činjenice u vezi sa početnim ulaganjima u djelatnost brze pošte, korištenje osnovnih sredstava JPO koja nisu isključivo namijenjena brzjoj pošti, pokrivanje gubitaka i slično;
- da odgovorima na zahtjev za pokretanje postupka JPO smatraju da se trebaju oslobađati obaveze obračuna PDV-a temeljem odredbe člana 24. Zakona o PDV-u u vezi sa djelatnošću „javna poštanska usluga“. Zahtjevom je obrazloženo da takva usluga ne postoji u smislu bilo kojeg propisa koji regulise poštanski saobraćaj;
- da datim odgovorima JPO ne pojašnjavaju situaciju u kojoj su obaveznici primjene važećih propisa (npr. Zakona o javnim nabavkama) prisiljeni da plaćaju JPO istu uslugu po skupljoj osnovnoj cijeni, a kako su zahtjevom detaljno obrazložili. Upravo zbog odredbi o primjeni PDV-a korisnici usluga su stavljeni u nepovoljan položaj jer nemaju mogućnost izbora pružaoca usluge brze pošte po jeftinijoj cijeni.

Konkurencijsko vijeće je na 49. sjednici dana 21.03.2019. godine donijelo, u skladu sa članom 41. stav (2) Zakona o konkurenciji, Zaključak o produženju roka za donošenje konačnog rješenja, pod brojem: UP-03-26-3-040-48/18, s obzirom da je prema stanju spisa procijenjeno da Konkurencijsko vijeće neće biti u mogućnosti donijeti konačno rješenje, u rokovima propisanim članom 41. stav (2) tačke a) i c) Zakona o konkurenciji, jer je za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza bilo neophodno prikupiti dodatne podatke i dokumentaciju, te izvršiti analize istih. Zaključak o produženju roka za donošenje rješenja je dostavljen strankama u postupku dana 21.03.2019. godine aktima broj: UP-03-26-3-040-51/18 – BH Poštu, UP-03-26-3-040-49/18 – Pošte Srpske, UP-03-26-3-040-40/18 – HP Mostar i UP-03-26-3-050-52/18 – Udruženje.

4. Relevantno tržište

Relevantno tržište koncentracije, u smislu člana 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom geografskom tržištu.

Prema odredbi člana 4. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uslovima, imajući u vidu posebno njihove bitne osobine, kvalitet, uobičajenu namjenu, način upotrebe, uslove prodaje i cijene.

Nadalje prema članu 5. Odluke o utvrđivanju relevantnog tržišta, relevantno tržište u geografskom smislu obuhvaća cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojem privredni subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini relevantnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uslovima i koji to tržište bitno razlikuje od uslova tržišne konkurencije na susjednim geografskim tržištima.

Imajući u vidu činjenicu da se Podnosilac zahtjeva kao relevantno tržište odredio tržište kurirskih usluga, te da se članice Udruženja privatnih poštanskih operatera bave pružanjem kurirskih poštanskih usluga prema važećim licencama za obavljanje navedene djelatnosti, Konkurencijsko vijeće je u predmetnom postupku odredilo kao relevantno tržište tržište kurirskih usluga.

U konkretnom slučaju relevantno geografsko tržište je Bosna i Hercegovina jer stranke u postupku djeluju ili imaju mogućnost da djeluju u prodaji ili kupovini relevantnog proizvoda na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenoga, relevantno tržište predmetnog postupka je utvrđeno kao tržište kurirskih usluga u Bosni i Hercegovini.

4.1. Analiza relevantnog tržišta

Pregled tržišnog učešća javnih i privatnih poštanskih operatera na relevantnom tržištu kurirskih usluga na teritoriji Bosne i Hercegovine na osnovu podataka dostavljenih od strane Agencije za poštanski saobraćaj u 2017. godini:

Tabela 1.

	Naziv privrednog subjekta	Vrijednost	tržišno učešće (%)
1.	BH POŠTA	1.138.170,82	5,84
2.	HP MOSTAR	659.656,00	3,38
3.	POŠTE SRPSKE	1.897.236,30	9,73
4.	INTEREUROPA RTC SARAJEVO	535.532,71	2,75
5.	IN TIME SARAJEVO	1.572.130,00	8,06
6.	EURO EXPRESS	2.184.144,89	11,20
7.	RHEA EXPRESS SARAJEVO	402.244,00	2,06
8.	DHL INTERNATIONAL	3.432.060,09	17,60
9.	A2B EXPRESS DELIVERY	2.398.656,00	12,30
10.	EXPRESS ONE SARAJEVO	2.014.634,00	10,33
11.	LAGERMAX SARAJEVO	133.073,00	0,68
12.	MHS SARAJEVO	64.000,00	0,33
13.	EXPRESS COURIER	755.960,00	3,88
14.	X EXPRESS BANJA LUKA	2.317.845,61	11,88
	Ukupno	19.505.343,42	100,00
	Ukupno (1+2+3)	3.695.063,12	18,94
	Ukupno (5+6+9+10)	8.169.564,89	41,88

* podaci APP o ostvarenim prihodima od obavljanja kurirskih usluga prema dostavljenoj analitici JPO i podatci o ostvarenom prihodu od obavljanja kurirskih usluga poštanskih operatera u 2017. godini

Tabela 2.

	BH POŠTA	HP MOSTAR	POŠTE SRPSKE
Prihod ostvaren od obavljanja kurirskih usluga	6.645,00	8.863,00	66.306,79
Prihod ostvaren od obavljanja usluga brze pošte	1.131.525,82	650.793,00	1.830.929,51
Ukupno	1.138.170,82	659.656,00	1.897.236,30

* u podacima o ostvarenoj vrijednosti kod JPO su sadržani prihodi ostvareni od pružanja kurirske usluge i usluge brze pošte – EMS (Tabela 2.)

Na osnovu dostavljenih podataka APP, u 2017. godini, pojedinačno tržišno učešće na relevantnom tržištu BH Pošta je bila zastupljena u procentu od 5,84%, Pošte Srpske 9,73%, HP Mostar 3,38%, te je njihov zajednički udio iznosio 18,94%.

Podnosilac zahtjeva, odnosno njene članice u navedenom periodu su imale pojedinačno tržišno učešće na relevantnom tržištu i to In Time u procentu od 8,06%, Euro Express od 11,20%, A2B Express Delivery od 12,30% i Express One od 10,33%, te njihov zajednički udio je iznosio 41,88%.

5. Prikupljanje podataka od trećih osoba

U toku postupka radi utvrđivanja svih mjerodavnih činjenica, u smislu člana 35. stav (1) tačke a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih tijela /institucija koje nisu stranke u postupku.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je zatražilo, aktom broj: UP-03-26-3-040-29/18 od dana 29. 01.2019 godine od Agencije za poštanski saobraćaj BiH pojašnjenje: koje vrste pismonosnih pošiljaka spadaju u kurirske poštanske usluge, odnosno spadaju li u te usluge i usluge brze pošte, te ko sve može vršiti ove usluge, da li JPO prema postojećoj zakonskoj regulativi mogu zaključivati sporazume između sebe koji se odnose na usluge prenosa pošiljaka brze pošte i jesu li svi poštanski operateri u Bosni i Hercegovini uključujući i JPO koji pružaju kurirske usluge kao i usluge brze pošte dužni imati iste cijene usluga, odnosno da li Agencija kao regulator propisuje koje cijene moraju imati JPO, a koje cijene ostali poštanski operateri za pružanje ovih usluge, odnosno da li postoje cjenovna ograničenja u vezi pružanja ovih usluga.

Agencija za poštanski saobraćaj je aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-30/18 od 06.02.2019. godine dostavila odgovor na Zahtjev Konkurencijskog vijeća u kome se navodi da u cilju razumjevanja navedenih usluga ključno je razdvojiti kurirske poštanske usluge od usluge brze pošte jer se radi o posebnim poštanskim uslugama i poštanskim uslugama na slobodnom tržištu, naime predmetom kurirske poštanske usluge i usluge brze pošte mogu biti pismonosne i paketske pošiljke, da usluge brze pošte (EMS) spadaju u posebne poštanske usluge koje obavljaju JPO i obavezno se organizuju na čitavom području BiH svakog radnog dana, najmanje 5 dana u nedelji tj. pošiljalac može da se izabere da pismonosna ili paketska pošiljka prenese kao EMS a kojom se zahtjeva poseban postupak i uslovi vezani za prijem, otpremu, prevoz i prispijeće i uručenje poštanskih pošiljaka, dok kurirske usluge su usluge na slobodnom tržištu koje ne moraju biti organizovane na cijelom području BiH svakog radnog dana najmanje 5 dana.

Predmetom kurirskih usluga mogu biti sve paketske i pismonosne pošiljke ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 48. stav 1., 2. i 3. Opštih uslova, te kurirske usluge mogu obavljati svi operateri poštanskog saobraćaja uz poštovanje cjenovnih ograničenja u odnosu na rezervisane usluge koje su utvrđene Zakonom o poštama BiH ako posjeduju ovlaštenje ili licencu izdatu od strane Agencije.

Da JPO u pogledu usluga prenosa pošiljaka brze pošte, u skladu sa članom 28. stav 11. Opštih uslova, tehnološki postupak prenosa EMS pošiljaka mogu regulisati posebnim uputstvom, te da operateri u BiH uključujući i JPO koji pružaju kurirske usluge i usluge brze pošte nisu dužni imati iste cijene usluga, jer se radi o dvije vrste različitih usluga, te da Agencija kao regulator ne propisuje koje cijene moraju imati JPO a koji ostali poštanski operateri.

Konkurencijsko vijeće se ponovno obratilo Agenciji za poštanski saobraćaj BiH aktom broj: UP-03-26-3-040-68/18 od dana 25.04.2019. godine sa zahtjevom da se dostave podaci o ostvarenim prihodima privatnih poštanskih operatera u vršenju kurirskih usluga u 2017. godini na prostoru BiH, kao i iste podatke za javne poštanske operatere ukoliko su vršili imenovanu kurirsku uslugu, te Agencija za poštanski saobraćaj BiH aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-69/18 od dana 09.05.2019. godine dostavilo tražene podatke.

6. Usmena rasprava

U daljem toku postupka, budući da se radi o postupku stranaka sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je zakazalo usmenu raspravu, u skladu sa članom 39. Zakona, za dan 06.03.2019. godine (pozivi dostavljeni dana 20.02.2019. godine Podnosiocu zahtjeva aktom broj: UP-03-26-3-040-35/18, BH Poštama aktom broj: UP-03-26-3-040-34/18, HP Mostar aktom broj: UP-03-26-3-040-33/18 i Poštama Srpske aktom broj: UP-03-26-3-040-32/18).

Pošte Srpske su aktom broj: UP-03-26-3-040-37/18 zaprimljenim dana 28.02.2019. godine putem fax-a zatražile odgodu usmene rasprave u cilju pripreme dokumentacije, te je ovaj organ cijeneći razloge istu odgodio za dan 20.03.2019. godine i o tome obavijestio sve stranke u postupku (dana 04.03.2019. godine aktima broj: UP-03-26-3-040-38/18 – BH Poštu, UP-03-26-3-040-39/18 – Pošte Srpske, UP-03-26-3-040-40/18 – HP Mostar i UP-03-26-3-040-41/18 – Udruženje).

Podnosilac zahtjeva je također zatražio odgodu usmene rasprave aktom broj: UP-03-26-3-040-43/18 zaprimljenim dana 06.03.2019. godine, zbog ranije preuzetih obaveza, te je ovaj organ cijeneći razloge istu odgodio za dan 25.03.2019. godine i o tome obavijestio sve stranke u postupku (dana 07.03.2019. godine aktima broj: UP-03-26-3-040-44/18 – BH Poštu, UP-03-26-3-040-46/18 – Pošte Srpske, UP-03-26-3-040-45/18 – HP Mostar i UP-03-26-3-040-47/18 – Udruženje).

Na usmenoj raspravi održanoj dana 25.03.2019. godine u prostorijama Konkurencijskog vijeća u ime stranaka u postupku su pristupili njihovi zakonski zastupnici i punomoćnici kojom prilikom su imali mogućnost da jedni drugima postavljaju pitanja i razjasne međusobno sporne stvari, Podnosilac zahtjeva, kao i JPO su ostale pri dosadašnjim iskazima, kao i dali dodatna pojašnjenja i odgovore na nejasnoće koje su se pojavile tokom postupka (Zapisnik sa usmene rasprave, akt broj: UP-03-26-3-040-54/18).

Voditelj postupka je naložio Zaključkom sa usmene rasprave da se svi dokumenti, dokazi i izjašnjenja dostave u roku od 10 dana od dana održavanja rasprave, te da se zakaže nova usmena rasprava nakon dostavljanja tražene dokumentacije.

Dana 04.04.2019. godine zaprimljeni su traženi podaci pod brojem: UP-03-26-3-040-54/18 od BH Pošta, traženi podaci broj: UP-03-26-3-040-55/18 od Udruženja, dana 05.04.2019. godine zaprimljeni su traženi podaci pod brojem: UP-03-26-3-040-56/18 od Pošta Srpske, traženi podaci broj: UP-03-26-3-040-57/18, UP-03-26-3-040-58/18 i UP-03-26-3-040-59/18 od HP Mostar.

Nova usmena rasprava zakazana je za dan 25.04.2019. godine u skladu sa članom 149. stav 2. Zakona o upravnom postupku, kao nastavak usmene rasprave održane dana 25.03.2019. godine (pozivi dostavljeni Podnosiocu zahtjeva aktom broj: UP-03-26-3-040-63/18 – BH Poštu, UP-03-26-3-040-61/18 – Pošte Srpske, UP-03-26-3-040-62/18 – HP Mostar i UP-03-26-3-040-60/18 – Udruženje dana 10.04.2019. godine).

U međuvremenu je Podnosilac zahtjeva aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-64/18 od dana 19.04.2019. godine zatražio uvid u spis, koji mu je u skladu sa članom 37. Zakona i odobreno aktom broj: UP-03-26-3-040-65/18 dana 24.04.2019. godine (akt o uvidu u spis broj: UP-03-26-3-040-66/18 dana 24.04.2019. godine)

Na usmenoj raspravi održanoj u prostorijama Konkurencijskog vijeća dana 25.04.2019. godine (Zapisnik broj: UP-03-26-3-040-67/18 od 25.04.2019. godine), u ime stranaka u postupku su pristupili njihovi zakonski zastupnici i punomoćnici kojom prilikom su se dodatno izjasnile na činjenice i okolnosti o kojima se do sada nisu izjasnile, te dale završnu riječ u vezi predmetnog postupka.

Voditelj postupka je naložio Zaključkom sa usmene rasprave da se dostave traženi podaci, te su BH Pošte aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-70/18 dana 09.05.2019. godine dostavile podatke print screen aplikacije SELECT za 2018. godinu sa podacima količine pošiljki uručenih brzom poštom i uručenih kurirskom uslugom na mjesečnom nivou, te grafički prikaz navedenih podataka.

HP Mostar aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-72/18 od dana 10.05.2019. godine i aktom broj: UP-03-26-3-040-74/18 od dana 13.05.2019. godine dostavili podatke koji se odnose na ostvarene prihode i rashode brze pošte (2015-2018), kao i podatke o učešću pošiljaka brze pošte preko 31,5 kg u odnosu na pošiljke do 31,5 kg (2015-2017).

Pošte Srpske aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-73/18 od dana 13.05.2019. godine dostavili su podatke koji se odnose na podatak u vezi usluge „uručenje odmah“ u okviru usluge brze pošte (pošiljka koja glasi za područje istog grada koje je pokriveno dostavom pošiljaka i iste se uručuju u roku od 3 sata) za 2018. godinu (162 pošiljke u ukupnom iznosu od 1567, 15 KM te da je učešće navedene usluge u ostvarenom prihodu brze pošte iznosio 0,05%), te da ne vrše dostavu kurirskih pošiljaka, odnosno od vrata do vrata, jer ne posjeduju „pokretne šaltere“ pomoću kojih bi eventualno mogli izvršiti evidentiranje pošiljke prije dostave primaocu.

Podnosilac zahtjeva je aktom zaprimljenim pod brojem: UP-03-26-3-040-71/18 dana 09.05.2019. godine dostavio podatke koji se odnose na prihode članica udruženja po osnovu obavljanja kurirskih usluga (2015-2018), tabelarni pregled ukupnih prihoda od kurirskih usluga privatnih i javnih poštanskih operatera (2015-2018).

7. Utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza

Nakon sagledavanja relevantnih činjenica i dokaza utvrđenih tokom postupka, činjenica iznijetih na usmenoj raspravi, podataka i dokumentacije mjerodavnih institucija, pojedinačno i zajedno, te na osnovu izvedenih dokaza Konkurencijsko vijeće je utvrdilo sljedeće:

- da su Udruženje osnovali privredni subjekti čiji je osnovni kapital u privatnom vlasništvu i to: „A2B Express delivery“ d.o.o. Braće Mulića 48, 71000 Sarajevo, „In Time“ d.o.o. Braće Baljić 1A, 71000 Sarajevo, „Euro Express“ d.o.o. Jovana Dučića 23A, 71000 Banja Luka, i „Express One“ d.o.o. Rajlovačka bb, 71000 Sarajevo koji između ostalog, a prema važećim

- licencama izdatim od strane Agencije za poštanski saobraćaj obavljaju djelatnost kurirskih usluga na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine;
- da oblast poštanskog saobraćaja uključujući i kurirske usluge, definisane su zakonskim i podzakonskim aktima;
 - da je BiH donijela odluku o ratifikaciji akata Svjetskog poštanskog saveza (Međunarodni ugovori 2/09, 8/13 i 3/17)
 - da je oblast poštanskog prometa u zemljama EU regulisana i direktivama Evropske komisije (Direktiva 1997/67/ EC, Direktiva 2002/39/EC i Direktiva 2008/6/EC);
 - da je članom 2. stav 1. tačka r) Zakonom o poštama BiH propisano da "kurirske usluge" znače poštanske usluge s dodatnom vrijednošću, koje davalac poštanskih usluga obavlja na osnovu posebnog zahtjeva pošiljaoca, a podrazumijevaju preuzimanje pismonosne pošiljke na adresi pošiljaoca, te direktan prenos i uručenje na adresi primaoca;
 - da je članom 3. stav 1. tačka i) propisano da cijene rezervisanih poštanskih usluga su pod državnom kontrolom, a ukoliko se ovakvim cijenama ne obezbjeđuje pokriće stvarnih troškova i razvojne potrebe poštanskog sistema, država i entiteti obezbjeđuju subvencije javnim poštanskim operaterima. Nije dozvoljeno subvencionisanje nerezervisanih i drugih poštanskih usluga iz sredstava rezervisanih poštanskih usluga, dok je stavom j) istog člana propisano da konkurencija u poštanskom saobraćaju podstiče se do nivoa kojim se ne ugrožava društvena funkcija univerzalnih poštanskih usluga, kao i da međusobna saradnja javnih poštanskih operatera ne smije da bude monopolistički orijentisana i mora da se zasniva na čistim ekonomskim odnosima u interesu svih građana Bosne i Hercegovine (stav j));
 - da je članom 6. stav 1. tačka g) Zakona o poštama BiH propisano da u okviru univerzalnih poštanskih usluga, rezervisane poštanske usluge u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju obuhvaćaju prijem, otpremu, prevoz, prispjiece i uručenje kurirske usluge, ukoliko iznos tarife nije deset puta veći od obične tarife, iz čega proizilazi da se privatni poštanski operateri mogu baviti pružanjem kurirske usluge čak i u dijelu rezervisane usluge ali samo ukoliko je iznos tarife - cijene deset puta veći od „obične tarife". To praktično znači, imajući u vidu činjenicu da je obična tarifa zakonski određena na iznos 0,90 KM, da privatni poštanski operater može pružati kurirsku uslugu u rezervisanoj poštanskoj usluzi samo ukoliko je cijena za takvu uslugu 9,00 KM ili više;
 - da je članom 8. Zakona o poštama BiH propisano da JPO mogu da organizuju i obavljanje kurirskih usluga koje su liberalizovane i nalaze se na tržištu;
 - da u okviru univerzalnih poštanskih usluga, postoje rezervisane poštanske usluge koje mogu da obavljaju samo JPO;
 - da pored JPO postoje i drugi operateri poštanskog saobraćaja mogu imati ovlaštenja za pružanje nerezervisanih i ostalih poštanskih usluga (član 8. stav 2. tačka c) Zakona o poštama BiH);
 - da ovlaštenje za rad poštanskim operaterima daje i oduzima, u skladu s odredbama ovog zakona, Agencija za poštanski saobraćaj Bosne i Hercegovine, uz saglasnost Ministarstva komunikacija i saobraćaja;
 - da je članom 12. stav 1. Zakona o poštama BiH propisano da svaki operater poštanskog saobraćaja je obavezan da prenos poštanskih pošiljaka koje primi od bilo kojeg drugog

operatera poštanskog saobraćaja na području Bosne i Hercegovine tretira na potpuno jednak način, kao i prenos poštanskih pošiljaka koje mu je povjerilo bilo koje fizičko ili pravno lice u Bosni i Hercegovini, dok je stavom 2. istog člana propisano da operateri poštanskog saobraćaja mogu između sebe zaključivati bilateralne i multilateralne sporazume uz saglasnost Agencije, a koji moraju biti u skladu s principima poštanske politike utvrđenim ovim zakonom;

- da je članom 13. stav 1. Zakona o poštama BiH propisano da prenos poštanskih pošiljaka između entiteta tretira se kao unutrašnji poštanski saobraćaj i ne može se ograničavati administrativnim mjerama, dok je stavom 2. istog člana propisano da operateri poštanskog saobraćaja, uz saglasnost Agencije, usaglašavaju načine i pravce poštanske razmjene, uvažavajući principe ekonomičnosti, efikasnosti i bezbjednosti;
- da je članom 15. stav 1. propisano da JPO pokriće gubitaka, u slučaju kada cijene rezervisanih poštanskih usluga ne pokrivaju njihove troškove, nadoknađuju iz drugih prihoda ostvarenih vršenjem poštanskih usluga, dok je stavom 2. istog člana propisan oda radi ostvarivanja utvrđenih principa poštanske politike, JPO su dužni da obezbijede takav interni računovodstveni sistem iz kojeg će se vidjeti struktura prihoda i troškova rezervisanih i nerezervisanih univerzalnih usluga, te struktura i visina prihoda i troškova posebnih poštanskih usluga. Interni računovodstveni sistemi moraju da obezbijede lokaciju troškova svih poštanskih usluga u skladu sa standardima Evropske unije, te stavom 3) istog člana propisano je da međusobne refundacije, na osnovu međunarodnih i međuoperaterskih poštanskih usluga, moraju da pokriju troškove prenosa i prerade poštanskih pošiljaka;
- da definisanje kurirskih usluga nije sadržano u entitetskim Zakonima, te da je članom 13. Zakona o poštanskom prometu FBiH kao posebna usluga propisana usluga brze pošte (EMS), dok je članom 7. Zakona o poštama RS propisano da poštanske usluge pored univerzalnih, finansijskih elektronskih i dopunskih obuhvataju i ostale poštanske usluge;
- da je članom 18. stav 1. Zakona o poštama RS propisano da operateri poštanskog saobraćaja određuju poštarinu za univerzalne poštanske usluge polazeći od realnih troškova, uvažavajući principe da poštarina treba da bude pristupačna za sve korisnike, dok je stavom 2. istog člana propisano da Vlada RS daje saglasnost na Cjenovnik poštanskih usluga kojim se uređuje poštarina za rezervisane poštanske usluge;
- da je članom 9. stav 1. tačka 9) Zakona o poštanskom prometu FBiH propisano da cijene rezervisanih poštanskih usluga su pod državnom kontrolom, a ukoliko se ovakvim cijenama ne osigurava pokriće stvarnih troškova i razvojne potrebe poštanskog sistema, Vlada Federacije dužna je osigurati dodatne usluge poštanskim operatorima. Nije dozvoljeno subvencioniranje nerezervisanih i drugih poštanskih usluga iz sredstava rezervisanih poštanskih usluga, dok je članom 34. stav 3. propisano da nadležno Ministarstvo vrši nadzor nad tarifnom politikom za rezervisane usluge;
- da je članom 26. stav 2. Opštih uslova (BiH) propisano da se kao posebna poštanska usluga u smislu stava (1) ovog člana pošiljalac može izabrati da mu se pošiljka prenese kao pošiljka brze pošte (EMS), dok je članom 28. stav 1. propisano da pošiljka brze pošte je poštanska usluga koja podrazumijeva preuzimanje poštanske pošiljke na osnovu posebnog zahtjeva pošiljalca (putem telefona i sl.), na adresi koju odredi pošiljalac, ili u poštanskom uredu, te uručuje na adresi primatelja. EMS pošiljka uručuje se u roku koji odredi pošiljalac, a prema ponudi operatera poštanskog prometa i može biti mase do 31,5 kg;

- da je članom 28. stav 11. Opštih uslova (BiH) propisano da se tehnološki postupak prenosa EMS pošiljaka operateri poštanskog prometa regulišu posebnim uputstvom;
- da je članom 18. stav 3. tačka 4) Pravilnika o opštim uvjetima za pružanje poštanskih usluga (Pravilnik FBiH) propisano da se pod posebnim uslugama u smislu stava 2. ovog člana smatraju se usluge prijama, prijenosa i uručjenja pošiljke brze pošte (EMS), dok je članom 23. stav 1. istog Pravilnika propisano da pošiljka brze pošte je kurirska usluga koja podrazumijeva preuzimanje poštanske pošiljke na osnovu posebnog zahtjeva pošiljaoca (putem telefona i sl.), na adresi koju odredi pošiljaoc, te uručuje na adresi primaoca. EMS pošiljka uručuje se u roku koji odredi pošiljalac, prema ponudi poštanskih operatera;
- da je članom 27. Posebnih uslova za vršenje poštanskih usluga (u daljem tekstu: Posebni uslovi RS) propisano da ostale poštanske usluge obuhvataju posebne poštanske usluge, dopunske poštanske usluge, poštanske usluge po službenoj dužnosti ili na zahtjev korisnika usluga i poštanske usluge na slobodnom tržištu, dok je članom 28. stav 3. tačka b) propisano da se kao posebna poštanska usluga može izabrati da se pošiljka prenese kao pošiljka brze pošte (EMS);
- da je članom 30. stav 1. Posebnih uslova RS propisano da pošiljka brze pošte (EMS) je poštanska usluga koja podrazumijeva preuzimanje poštanske pošiljke na osnovu posebnog zahtjeva pošiljaoca (putem telefona i sl) na adresi koju odredi pošiljalac ili u jedinici poštanske mreže, te uručuje na adresi primaoca, u roku koji odredi pošiljalac, a prema ponudi Pošte;
- da je prema članu 23. stav 4. Pravilnika FBiH propisano da EMS pošiljka može biti mase do 31,5 kg, dok je članom 30. stav 4. Posebnih uslova RS propisano da pošiljka brze pošte (EMS) može biti mase do 50 kg za područje Republike Srpske;
- da je članom 50. stav 1. Posebnih uslova RS propisano da su kurirske usluge poštanske usluge sa dodatnom vrijednošću koje Pošta vrši na osnovu posebnog zahtjeva pošiljaoca, a podrazumijevaju preuzimanje poštanskih pošiljaka na adresi pošiljaoca, direktan prenos, te uručjenje na adresi primaoca, dok je stavom 2. istog člana propisano da pod dodatnom vrijednošću u smislu stava (1) ovog člana, podrazumijeva se, po posebnom zahtjevu pošiljaoca: ugovoreno vrijeme i mjesto preuzimanja, brzina prenosa, elektronsko praćenje prenosa, te uručjenje u dogovorenom roku i na dogovorenoj adresi. Pošta mora imati mogućnost da u svakom trenutku u toku prenosa postupi po zahtjevu pošiljaoca, dok je stavom 3. propisano da se Pošta mora pridržavati cjenovnih ograničenja u odnosu na rezervisane usluge koje su utvrđene zakonom;
- da Agencija za poštanski saobraćaj BiH (APP) izdaje licence za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga (izuzev rezerviranih) i ostalih poštanskih usluga (izuzev kurirskih) i licence za obavljanje kurirskih usluga, te da izdate licence se izdaju na period od 4 godine uz prethodnu saglasnost Ministarstva za komunikaciju i promet BiH;
- da APP izdaje i ovlaštenje javnim poštanskim operaterima koji su direktno Zakonom o poštama BiH ovlašteni obavljati sve poštanske usluge;
- da APP vodi registar ovlaštenja JPO (24.07.2009. godine datum izdavanja ovlaštenja bez roka važenja) i registar licenci za ostale poštanske operatere;

- da članice Udruženja posjeduju licencu za obavljanje kurirskih usluga;
- da je APP donijela Odluku o jedinstvenoj tarifnoj politici za rezervisane poštanske usluge na području BiH definisanih članom 6. Zakona o poštama, te je članom 1. stav 4. propisano da su posebne poštanske usluge, dopunske poštanske usluge po zahtjevu pošiljaoca ili primaoca, i usluge po službenoj dužnosti, definisane Opštim uslovima za obavljanje poštanskih usluga sastavni su dio obavljanja rezervisanih poštanskih usluga;
- da je članom 24. stav 1. tačka 1. Zakona o PDV-u propisano da su javne poštanske usluge oslobođenje od plaćanja PDV, te da je članom 24. stav 1. Pravilnika o primjeni PDV-a propisano da se porezno oslobođanje iz člana 24. stav 1. tačka 1. Zakona, odnosi se na javne poštanske usluge. Javnim poštanskim uslugama podrazumijevaju se sve usluge koje obavljaju javni poštanski operateri u skladu sa Zakonom o poštama Bosne i Hercegovine;
- da su JPO zaključili *Sporazum o prijenosu pošiljaka brze pošte* između javnih poštanskih operatera, u cilju regulisanja tehničko-tehnoloških procesa prijema, prenosa, razmjene i uručjenja pošiljki, kao i rokove pružanja poštanske usluge na međuoperatorskoj razini na području cijele BiH;
- da sastavni dio „Sporazuma“ čine Prilog 1. Popis lokacija sa rokom uručjenja i Prilog 2. Tačke razmjene i vremena razmjene zaključaka brze pošte između javnih poštanskih operatera;
- da je navedenim Sporazumom regulisan prenos pošiljaka brze pošte odnosno način prijema, prevoz i uručjenje pošiljaka brze pošte, posebne usluge sa pošiljkama brze pošte, cijene usluga i naknada između operatera, rokovi prenosa, naknade štete i druga pitanja vezana za saradnju i zajednički nastup u prenosu pošiljaka brze pošte na cijelom području BiH;
- da svaki operater određuje iznos cijene usluge za primljenu pošiljku na svom području, te u slučaju posredovanja kada jedan operater za svog klijenta naručuje uslugu kod drugog operatera, visina cijene usluge određena je od strane naručitelja usluge, te u ovom slučaju operater koji prima pošiljku dobija naknadu u skladu sa odredbamasporazuma iz poglavlja naknade;
- da naknade za uručjenje pošiljke od drugog operatera iznosi 3,00 KM po pošiljci, te ova naknada uključuje sve pošiljke mase do 50 kg, zbirne pošiljke koje uključuju maksimalno do 3 pojedinačne pošiljke, kao i posebna rukovanja sa pošiljkom koja su zahtijevana prilikom uručjenja;
- da naknada za prijem pošiljke po zahtjevu drugog operatera iznosi 3,00 KM po pošiljci, te ova naknada uključuje sve radnje operatera kao i kod redovnog preuzimanja pošiljke brze pošte od vlastitog korisnika osim naplate usluge;
- da se obračun između strana Sporazuma sačinjava mjesečno na bazi usaglašenih podataka;
- da je navedenim Sporazumom određeni rokovi prijenosa pošiljaka brze pošte;
- da su izrečene prekršajne kazne za privatne operatere koji su obavljajući kurirske usluge ušli u segment rezervisane usluge;

- da na osnovu dostavljenih podataka APP, u 2017. godini, pojedinačno tržišno učešće na relevantnom tržištu BH Pošta je bila zastupljena u procentu od 5,84%, Pošte Srpske 9,73%, HP Mostar 3,38%, te je njihov zajednički udio iznosio 18,94%.
- da na osnovu dostavljenih podataka APP, u 2017. godini Podnosilac zahtjeva, odnosno njene članice u navedenom periodu su imale pojedinačno tržišno učešće na relevantnom tržištu i to In Time u procentu od 8,06%, Euro Express od 11,20%, A2B Express Delivery od 12,30% i Express One od 10,33%, te njihov zajednički udio je iznosio 41,88%;
- da su prihodi od usluga brze pošte posmatrajući u periodu 2015-2018. godina bili u porastu kod sva tri JPO, mada u ukupnom prihodu čine jako mali procenat učešća u posmatranom periodu (BH Pošte učešće u rasponu 0,40-2,08%, RS Pošte 1,62-4,28%, HP Mostar 0,00-4,37%);
- da su ostvareni prihodi od pružanja kurirskih usluga članica Udruženja u u periodu 2015-2018. godina bili različiti odnosno gledajući kroz godine kod privrednog subjekta Euro Express se bilježi blagi porast ostvarenih prihoda kao i kod privrednog subjekta Express One (osim u 2017 godini), dok se kod privrednog subjekta IN Time bilježi porast prihoda u 2016. godini u odnosu na 2015. te pad ostvarenih prihoda u 2017. i onda povećanje u 2018. godinu u odnosu na 2017., i privredni subjekat A2B Delivery bilježi porast prihoda u 2016. godini u odnosu na 2015. , zatim slijedi pad prihoda u 2017, te ponovni porast prihoda u 2018. godini;

7.1. Zabranjeni sporazum JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar

Podnesenim Zahtjevom, Podnosilac zahtjeva nadalje smatra da su JPO BH Pošte, RS Pošte i HP Mostar izvršili povredu Zakona o konkurenciji, sklapanjem zabranjenog sporazuma iz člana 4. stav (1) tač. a) i d) te traži od Konkurencijskog vijeća donošenje rješenja kojim se utvrđuje da *Sporazum o prijenosu pošiljaka brze pošte između javnih poštanskih operatera* zabranjen, kao i da utvrdi povrede opisane prijavom te da donese odgovarajuću odluku.

Članom 4. stav (1) Zakona o konkurenciji propisano je da su zabranjeni sporazumi, ugovori, pojedine odredbe sporazuma ili ugovora, zajednička djelovanja i prešutni dogovori privrednih subjekata, kao i odluke i drugi akti privrednih subjekata, koji za cilj i posljedicu imaju sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a koji se odnose na:

- a) Direktno ili indirektno utvrđivanje kupovnih i prodajnih cijena ili bilo kojih drugih trgovačkih uslova;
- d) Primjenu različitih uslova za identične transakcije sa drugim privrednim subjektima, dovodeći ih u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;

Sporazumi zabranjeni u skladu sa stavom (1) člana 4. Zakona o konkurenciji su ništavni.

Također, članom 101. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, sa kojim je usklađen član 4. Zakon o konkurenciji, zabranjuju se zajednička djelovanja preduzetnika koji štete postojećoj ili potencijalnoj tržišnoj konkurenciji, a u konačnici potrošačima. Zabranjenim sporazumima se prvenstveno nastoji ostale tržišne učesnike/konkurente isključiti s tržišta, kako bi stvorili mogućnost povišavanja cijena, te ostvarivanja dodatne dobiti.

Dakle, zabranjeni su sporazumi između preduzetnika, privrednih subjekta koji su stvarni ili potencijalni konkurenti na tržištu, a zabranom su obuhvaćeni kako horizontalni, tako i vertikalni sporazumi.

Nadalje, navedenim članom 101. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije se zabranjuje antikonkurencijsko ponašanje koje nastaje kao rezultat usklađene volje dva ili više poduzetnika, a što se je i usaglašeno u sudskoj praksi Evropske unije, obzirom da je Evropski sud u presudi donesenoj u predmetu: „Bayer AG v. Commision of the European Communities“ od dana 26.10.2000. godine, utvrdio da je koncept sporazuma u smislu člana 85. stav 1 Ugovora o Evropskoj zajednici (član 101. Ugovor o funkcionisanju Evropske unije), usmjeren na postojanje volje između najmanje dvije strane. Odnosno, neophodna je usklađena volja privrednih subjekata i namjera za štetnim postupanjem.

Podnosilac Zahtjeva u samom Zahtjevu i tokom postupka, navodi da JPO udruživanjem radi obavljanja djelatnosti „kurirske usluge“ na način da su zaključili pomenuti sporazum, stvaraju trgovinske uslove na teritoriju cijele BiH koji su drastično različiti od uslova po kojima posluju privatni poštanski operateri čime su neopravdano dovedeni u potpuno različitu situaciju u odnosu na JPO jer su u potpuno neravnopravnom položaju prilikom nuđenja kurirskih usluga u odnosu na JPO, kao i da na osnovu pomenutog sporazuma JPO, suprotno dosadašnjim ograničenjima dostavljanja pošiljki do određenih „teritorijalnih granica“ sada ukidaju te granice i stvaraju apsolutno slobodan prostor za njihovu djelatnost na nivou cijele BiH.

Podnosilac zahtjeva također ističe da JPO neosnovano koriste povlastice koje su im uspostvaljene propisima koji ograničavaju privatni sektor referišući se na odredbe Zakona o PDV-u u pogledu oslobađanja od plaćanja PDV-a JPO i odredbi člana 6. Zakona o poštama BiH u smislu cjenovnih ograničenja kojih se moraju pridržavati privatni poštanski operateri.

Konkurencijsko vijeće je u predmetnom postupku ispitivalo u okviru Zakona o konkurenciji, a u skladu sa svojim nadležnostima propisanim istim zakonom, da li je došlo do ispunjenja bića djela iz člana 4. stav (1) pod a) i d) Zakona o konkurenciji.

U toku postupka, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da prema zakonskim odredbama, JPO pored rezervisanih usluga koje mogu samo oni obavljati, mogu obavljati i kurirske usluge u okviru rezervisane usluge koja je determinisana cjenovnim ograničenjenima, kao i kurirske usluge koje su liberalizovane i nalaze se na tržištu. Pritom JPO kao ni privatni poštanski operateri nisu teritorijalno ograničeni u pružanju svojih usluga, odnosno prenos poštanskih pošiljaka tretira se kao unutrašnji poštanski saobraćaj i ne može se ograničavati administrativnim mjerama, što i sam Podnosilac zahtjeva priznaje.

Nadalje, svi poštanski operateri mogu sklapati bilateralne i multilateralne sporazume uz saglasnost Agencije za poštanski saobraćaj, a koji moraju biti u skladu s principima poštanske politike utvrđenim zakonom, te su JPO i zaključili Sporazum o prijenosu pošiljaka brze pošte, te da na osnovu člana 28. stav 11. Opštih uslova (BiH) propisano da se tehnološki postupak prenosa EMS pošiljaka operateri poštanskog prometa regulišu posebnim uputstvom.

Analizom predmetnog Sporazuma, utvrđeno je da se navedenim Sporazumom reguliše prenos pošiljaka brze pošte odnosno način prijema, prevoz i uručenje pošiljaka brze pošte, posebne usluge sa pošiljkama brze pošte, cijene usluga i naknada između operatera, rokovi prenosa i naknade štete, te je tako između ostalog određeno da svaki operater određuje iznos cijene usluge za primljenu pošiljku na svom području, da naknade za uručenje odnosno prijem pošiljke od drugog operatera iznosi 3,00 KM

po pošiljci, da se obračun između strana Sporazuma sačinjava mjesečno na bazi usaglašenih podataka, te da su utvđene tačka razmjene i vrijeme uručenja zaključaka brze pošte.

Pritom, Agencija za poštanski saobraćaj razgraničava odnosno pravi razliku između usluge brze pošte (EMS) koja spada u posebne poštanske usluge koje obavljaju JPO i obavezno se organizuju na čitavom području BiH svakog radnog dana, najmanje 5 dana u nedelji tj. pošiljalac može da se izabere da pismonosna ili paketska pošiljka prenese kao EMS a kojom se zahtjeva poseban postupak i uslovi vezani za prijem, otpremu, prevoz i prispjeće i uručenje poštanskih pošiljaka, dok kurirske usluge su usluge na slobodnom tržištu koje ne moraju biti organizovane na cijelom području BiH svakog radnog dana najmanje 5 dana.

Neosporna je činjenica da su JPO na osnovu zakonske regulative oslobođeni od plaćanja PDV-a, kao i da privatni poštanski operateri obavljajući kurirske usluge u okviru rezervisane usluge moraju primjenjivati cjenovna ograničenja na osnovu čega postoji razlika između JPO i privatnih poštanskih operatera:

Također, činjenica je i da su JPO usmjerili svoje poslovanje u smislu pružanja kurirskih usluga i usluga brze pošte što im je i zakonom dopušteno, kao i da su prihodi JPO od usluga brze pošte posmatrajući u periodu 2015-2018. godina bili u porastu kod sva tri JPO, ali prema dostupnim podacima (tabela 1.) niti pojedinačno niti zajedno JPO nemaju dominantan položaj na navedenom tržištu.

Podnosilac zahtjeva prvenstveno ukazuje na zakonska rješenja kojim se privatni poštanski operateri stavljaju u nepovoljniji položaj u odnosu na JPO, smatrajući prvenstveno da obračunavanjem PDV-a primjenom cjenovnih ograničenja u segmentu kurirskih usluga, kao i ne sprovođenjem liberalizacije u skladu sa EU Direktivama u smislu da kurirske usluge trebaju biti odvojene od ostalih poštanskih usluga, privatni poštanski operateri dovode u neravnotežan i nekonkurentan položaj.

Napominjemo da Konkurencijsko vijeće u ovom postupku nije odlučivalo u vezi podataka i činjenica dostavljenih kako od strane Podnosioca zahtjeva tako i od strane JPO koji se odnose na eventualnu primjenu drugih propisa budući da je primjena tih propisa u nadležnosti drugih organa (pitanje oslobađanja od plaćanja PDV-a, cjenovna ograničenja kurirskih usluga u sklopu rezervisanih usluga, posjedovanje licenci za cestovni prevoz, prijavljivanje privatnih poštanskih operatera Agenciji za poštanski promet zbog kršenja zakona, nevođenje knjigovodstvenih evidencija u skladu sa članom 15.stav 2. Zakona o poštama i dr.)

Cijeneći sve izvedene dokaze posebno kao i u njihovoj međusobnoj povezanosti, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se ne može smatrati da postoji zabranjeni sporazum između JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar kojim je Podnosilac zahtjeva doveden u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju, odnosno, ne postoji povreda člana 4. stav. 1 tačka a) i d) Zakona, jer Sporazum nije sporazum u smislu vršenja osnovne usluge EMS-a već njene završne radnje (uručenje pošiljke) kojom se vršenje osnovne usluge čini efikasnijom.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 1. dispozitiva ovog Rješenja.

Konkurencijsko vijeće smatra da bi u pogledu interesa potrošača odnosno korisnika poštanskih usluga bilo poželjno otvaranje i ovih djelatnosti tržišnoj konkurenciji u mjeri u kojoj to neće dovesti u pitanje izvršavanje zadaća koje su im povjerene posebnim propisima, te u tom smislu i u skladu sa ovlastima iz člana 25. stav (f) Zakona daje preporuku da nadležna tijela prilikom izvršavanja svojih zakonskih nadležnosti vezanih za uređenja načina pružanja poštanskih usluga imaju u vidu da jaka

tržišna konkurencija rezultira dobrobiti za krajnje potrošače, bilo da se radi o građanima bilo o privrednim subjektima.

7.2. Zloupotreba dominantnog položaja JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar i povreda člana 9. stav 1. tačke a), b), c), i g) Odluke o definisanju kategorija dominantnog položaja

Član 9. stav (1) Zakona propisuje da privredni subjekat ima dominantan položaj na relevantnom tržištu roba ili usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, takođe uzimajući u obzir udio tog privrednog subjekta na tržištu, učešće koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih privrednih subjekata na tržište.

Član 9. stav (3) Zakona pretpostavlja da više privrednih subjekata ima dominantan položaj na tržištu roba i/ili usluga ako na relevantnom tržištu dva ili tri privredna subjekta imaju zajedno tržišno učešće veće od 60,0%.

Član 2. Odluke o definisanju kategorije dominantnog položaja dalje razrađuje pojam dominantnog položaja, te određuje da privredni subjekat na relevantnom tržištu proizvoda ili usluga ima dominantan položaj, kada se zbog svoje tržišne snage može ponašati i djelovati u značajnoj mjeri nezavisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, i na taj način ograničava ili sprečava efikasnu konkurenciju.

Član 10. stav (2) tačke a) i c) Zakona propisuje da je zabranjena zloupotreba dominantnog položaja i to a) direktnim ili indirektnim nametanjem nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih trgovinskih uslova kojima se ograničava konkurencija i c) primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova sa ostalim stranama, čime ih dovode u neravnopravan i nepovoljan konkurentski položaj.

Član 9. Odluke o definisanju kategorije dominantnog položaja dalje razrađuje oblike zloupotrebe dominantnog položaja te određuje da zloupotreba dominantnog položaja od jednog ili više privrednih subjekata (zajednički dominantni položaj), pored kriterija navedenih u članu 10. Zakona o konkurenciji, mogu se smatrati i sljedeći:

- a) diskriminacija u visini cijena (različite cijene) određenog proizvoda ili usluge na različitim relevantnim geografskim tržištima;
- b) stalna ponuda i prodaja kupcima proizvoda ili usluga po nelojalnim (niskim) cijenama što ima za posljedicu odvratanje kupca od kupovine sličnih proizvoda ili usluga od konkurentnih dobavljača (tzv. «lojalni» popusti-ciljani prodajni popusti ili tajni popusti);
- c) određivanje cijene proizvoda ili usluge ispod troškova proizvodnje sa ciljem eliminisanja konkurencije i
- g) mogućnost privrednog subjekta da određuje uslove na relevantnom tržištu s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju što omogućuje neopravdano povećavanje profita;

Podnosilac Zahtjeva u samom Zahtjevu i tokom postupka, tvrdi da se zloupotreba dominantnog položaja sva tri JPO ogleda u tome da su koristeći dominantan položaj zaključili sporni sporazum, te neobračunavanjem PDV-a klijentima – korisnicima nameću nelojalne kupovne cijene usluge u odnosu na cijene koje mogu ponuditi privatni poštanski operateru u smislu člana 6. Zakona o poštama BiH, te da takvi postupci dovode do različitih uslova za isti posao čime su privatni poštanski operateri stavljani u neravnopravan i nekonkurentan položaj.

Konkurencijsko vijeće je tokom provođenja postupka, utvrdilo da na relevantnom tržištu kurirskih usluga, JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar niti pojedinačno niti zajedno nemaju dominantan položaj (tabela 1.), pri čemu je s obzirom na neujednačenost zakonskih i podzakonskih propisa na državnom i entitetskim nivoima (u Zakonu o poštama BiH data je definicija kurirske usluge ali ne i usluge brze pošte, dok je u FBiH prema Pravilniku o opštim uvjetima pošiljka brze pošte EMS definisana kao kurirska usluga, a prema Općim uvjetima za obavljanja poštanskih usluga BiH i Posebnim uslovima za vršenje poštanskih usluga u RS data definicija pošiljke brze pošte bez određenja da se radi o kurirskoj usluzi), posmatralo podatke o ukupno ostvarenim prihodima JPO koji uključuju i kurirske usluge i usluge brze pošte EMS.

Konkurencijsko vijeće je u toku postupka utvrdilo da je u 2017. godini na relevantnom tržištu kurirskih usluga osim JPO i članica Udruženja, bilo još 7 poštanskih operatera koji su obavljali navedenu uslugu.

U vezi činjenice koja se odnosi na neobračunavanje PDV-a od strane JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar na osnovu odredbi Zakona o PDV-u i Pravilnika o primjeni PDV-a kojim su javne poštanske usluge oslobođenje od plaćanja PDV te da se javnim poštanskim uslugama podrazumijevaju sve usluge koje obavljaju JPO u skladu sa Zakonom o poštama Bosne i Hercegovine, činjenica je da navedenim odredbama napravljena razlika između JPO i privatnih poštanskih operatera u smislu da se primjenjuju različiti uslovi kod obračunavanja PDV-a prilikom vršenja poštanskih usluga ovisno da li se radi o JPO ili o privatnim poštanskim operaterima, pri čemu se nije razmatralo pitanje koje se odnosi na vrstu poštanske usluge (univerzalna, rezervisana, nerezervisana, ostale poštanske usluge), što je na kraju uticalo na strukturu i visinu cijene za izvršenu poštansku uslugu.

Tako u Presudi Evropskog suda pravde broj. C-357/07 u predmetu TNT protiv British Royal Post u pogledu oslobađanja od plaćanja PDV-a u konačnici Evropski sud pravde navodi sljedeće: "Pojam „javnih poštanskih usluga“ iz člana 13.A (1) (a) Šeste direktive Vijeća 77/388 / EEZ od 17. maja 1977. o usklađivanju zakona država članica u vezi s porezima na promet - Zajednički sistem PDV-a: jedinstvena osnova za procjenu, mora se tumačiti tako da obuhvata operatore, bilo da su javni ili privatni, koji se obavezuju da će u državi članici osigurati cjelokupnu ili dio univerzalne poštanske usluge, kako je definisano u članu 3. Direktive 97/67 / EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 15. decembra 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga Zajednice i poboljšanje kvalitete usluge, kako je izmijenjena Direktivom 2002/39 / EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 10. juna 2002. godine.

Izuzeće predviđeno članom 13.A (1) (a) Šeste direktive 77/388 primjenjuje se na isporuku javnih poštanskih usluga koje djeluju kao takve - to jest, u svojstvu operatora koji se obavezuje pružiti cjelokupnu ili djelomičnu univerzalne poštanske usluge u državi članici - usluga koje nisu putnički prevoz i telekomunikacijske usluge, kao i isporuke robe u vezi s njima. Ne primjenjuje se na isporuke usluga ili robu koja je u vezi s njima i za koje su uslovi pojedinačno dogovoreni"

Činjenica je da je Zakonom o poštama članom 6. stav 1. tačka g. propisano da rezervisane usluge koje mogu obavljati samo JPO obuhvataju i kurirske usluge, ukoliko iznos tarife nije deset puta veći od obične tarife, te da JPO pored toga data mogućnost i da organizuju i obavljanje kurirskih usluga koje su liberalizovane i nalaze se na tržištu, te u tom smislu i cijene pruženih kurirskih usluga se razlikuju u ovisnosti da li ih pružaju JPO u okviru rezervisane usluge ili privatni poštanski operateri kao ostalu uslugu, odnosno, kurirske usluge mogu obavljati svi operateri poštanskog saobraćaja uz poštovanje cjenovnih ograničenja u odnosu na rezervisane usluge koje su utvrđene Zakonom o poštama BiH ako posjeduju ovlaštenje ili licencu izdatu od strane Agencije.

Međutim, Konkurencijsko vijeće se u ovom postupku nije moglo baviti rješavanjem pitanja usklađenosti pomenutih zakona i pravilnika sa Zakonom o konkurenciji, s obzirom da je u skladu sa članom 25. stav 2. Zakona predviđeno da su predlagači u obavezi dostaviti prijedloge i nacрте zakona i drugih propisa iz oblasti koje imaju uticaja na tržišnu konkurenciju, na mišljenje Konkurencijskom vijeću, što je predlagač zakona propustio učiniti.

Provođenjem postupka i utvrđivanjem činjeničnog stanja, kao i ocjenom svih dostavljenih dokaza i dokumentacije, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar nisu imali odlučujući tržišni udjel na relevantnom tržištu kurirskih usluga, a ponajmanje dominantan, što je vidljivo iz podataka zaprimljenim od strane Agencije za poštanski saobraćaj BiH koji se odnose na broj poštanskih operatera i ostvarene prihode u 2017. godini kao godini koja je prethodila podnošenju zahtjeva za utvrđivanje povrede Zakona, iz kojih je vidljivo da na tržištu kurirskih usluga djeluje 14 poštanskih operatera, te da JPO protiv kojih je pokrenut postupak nemaju dominantan položaj.

Također, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su cjenovna ograničenja determinisana Zakonom o poštama u dijelu rezervisane usluge, te da operateri u BiH uključujući i JPO koji pružaju kurirske usluge i usluge brze pošte nisu dužni imati iste cijene usluga, jer se radi o dvije vrste različitih usluga, te da Agencija kao regulator ne propisuje koje cijene moraju imati JPO a koji ostali poštanski operateri.

Nije utvrđeno ni postojanje selektivnosti odnosno različitog pristupa korisnicima usluga, naime, na web stranicama JPO nalaze se objavljeni cjenovnici, iz kojih je vidljivo koje vrste usluga pružaju i po kojim cijenama, te popusti koje bi navedeni JPO odobravali korisnicima usluga ne bi se mogli svrstati u tzv. «lojalni» popusti-ciljani prodajni popusti ili tajni popusti.

Nadalje, pregledom ostvarenih prihoda i rashoda po osnovu pružanja usluge brze pošte u periodu 2015-2018. godina, evidentno je da su JPO BH Pošte i HP Mostar mogli ostvarenim prihodima pokriti troškove za vršenje navedene usluge, dok je JPO Pošte Srpske u 2016.-2018. godinio poslovao sa gubitkom, te se ovdje ne može govoriti o organizovanom djelovanju sa ciljem određivanja cijene proizvoda ili usluge ispod troškova proizvodnje sa ciljem eliminisanja konkurencije.

Imajući u vidu, da na osnovu zakonskih odredbi, JPO su počeli da svoje poslovanje usmjeravaju ka procesu pružanja različitih usluga, uključujući kurirske usluge i usluge brze pošte, ne može se podvesti pod mogućnost privrednog subjekta da određuje uslove na relevantnom tržištu s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju što bi omogućavalo neopravdano povećavanje profita.

Konkurencijsko vijeće je u predmetnom postupku ispitivalo u okviru Zakona o konkurenciji, a u skladu sa svojim nadležnostima propisanim istim zakonom, da li je došlo do ispunjenja bića djela iz člana 10. stav (2) tač. a) i b) Zakona, te je uzimajući u obzir da se zloupotreba dominantnog položaja na koju Podnosilac zahtjeva ukazuje odnosi na direktno ili indirektno nametanje nelojalnih kupovnih i prodajnih cijena ili drugih trgovinskih uslova kojima se ograničava konkurencija, primjenu različitih uslova za istu ili sličnu vrstu poslova s ostalim stranama, čime ih dovode u neravnotežu i nepovoljan konkurentski položaj kao i bića djela iz člana 9. stav 1. tačke a), b), c) i g) Odluke o definisanju kategorije dominantnog položaja, utvrđeno je da na relevantnom tržištu kurirskih usluga djeluje 14 poštanskih operatera, te da JPO BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar, nemaju dominantan položaj na relevantnom tržištu na kojem sudjeluju, te da isti ne zloupotrebljavaju.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 2. dispozitiva ovog Rješenja.

7.3. Zabranjena koncentracija BH Pošte, Pošte Srpske i HP Mostar

Član 12. (Koncentracija)

(1) Koncentracijom, u smislu ovog zakona, smatra se:

a) spajanje ili pripajanje nezavisnih privrednih subjekata ili dijelova privrednih subjekata;
b) stjecanje kontrole ili prevladavajućeg utjecaja jednog, odnosno više privrednih subjekata nad drugim, odnosno nad više drugih privrednih subjekata ili dijelom drugog privrednog subjekta, odnosno dijelovima drugih privrednih subjekata, i to:

1) stjecanjem kupovinom većine dionica ili udjela osnovnog kapitala; ili

2) stjecanjem većine prava glasa; ili

3) na drugi način, u skladu s odredbama zakona koji reguliraju osnivanje privrednih subjekata i njihovo upravljanje;

c) zajedničko ulaganje na dugoročnoj osnovi, dva ili više nezavisnih privrednih subjekata, koji djeluju kao nezavisan privredni subjekt.

(2) Stjecanje kontrole u smislu stava (1) ovog člana ostvaruje se putem prava, zaključivanjem sporazuma ili drugim sredstavima kojima jedan ili više privrednih subjekata, bilo posebno, bilo zajednički, uzimajući u obzir sve pravne i činjenične okolnosti, stječu mogućnost ostvarivanja dominantnog utjecaja nad jednim ili više privrednih subjekata.

Član 13. (Zabranjene koncentracije) Zabranjene su koncentracije privrednih subjekata koje kao rezultat imaju značajno narušavanje efikasne tržišne konkurencije, na cijelom tržištu Bosne i Hercegovine ili na njenom značajnijem dijelu, a posebno kojima se stvara novi ili jača postojeći dominantni položaj.

Član 14. (Ukupni prihod za kontrolu koncentracije)

(1) Namjeravanu koncentraciju privrednih subjekata, iz člana 12. stav (1) ovog zakona, učesnici koncentracije su obavezni prijaviti, i to kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

a) da ukupni godišnji prihod svih učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i /ili usluga na svjetskom tržištu iznosi 100.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji;

i b) da ukupni godišnji prihod svakog od najmanje dva privredna subjekta učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i /ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000 KM po završnom računu u godini koja je prethodila koncentraciji, ili ako je njihovo zajedničko učešće na relevantnom tržištu veće od 40%.

Podnosilac zahtjeva u svom zahtjevu navodi da su JPO zaključivanjem *Sporazuma o prijenosu pošiljaka brze pošte* izvršili i zabranjenu koncentraciju u smislu člana 13. a u vezi sa članom 12. stav 1. tačka c) Zakona o konkurenciji, te da su na osnovu člana 14. stav 1. tačka b) u vezi ostvarenih prihoda za prijavu koncentracije, JPO bili dužni prijaviti ovakav oblik koncentracije.

Konkurencijsko vijeće je u vezi navedenog, razmatralo odredbe predmetnog Sporazuma, te utvrdilo da se navedenim Sporazumom reguliše prenos pošiljaka brze pošte odnosno način prijema, prevoz i uručenje pošiljaka brze pošte, posebne usluge sa pošiljkama brze pošte, cijene usluga i naknada između operatera, rokovi prenosa i naknade štete, te je tako između ostalog određeno da svaki operater određuje iznos cijene usluge za primljenu pošiljku na svom području, da naknade za uručenje odnosno prijem pošiljke od drugog operatera iznosi 3,00 KM po pošiljci, da se obračun između strana Sporazuma sačinjava mjesečno na bazi usaglašenih podataka, te da su utvđene tačka razmjene i vrijeme uručjenja zaključaka brze pošte.

Zajedničko ulaganje (joint venture) se u literaturi definiše kao ugovorno povezivanje dva ili više učesnika na tržištu u cilju ostvarivanja određenog zajedničkog poslovnog poduhvata, tako što ugovorne strane zajednički ulažu sredstva u poslovni poduhvat, dijele rizik i dobit, i zajednički donose odluke dok poduhvat traje (Stefanović, 1998: 515 i 516; Cerovac, 2010: 198).

Imajući u vidu navedeno, odnosno da navedeni sporazum reguliše odnose između JPO u vezi prenosa pošiljaka brze pošte, te da svaki JPO ponaosob određuje iznos cijene za primljenu pošiljku i u obavezi je da plaća naknadu za uručenje odnosno prijem pošiljke od drugog operatera, da JPO ostvaruju različite prihode od pružanja usluga brze pošte, odnosno ne dijele ni rizik ni dobit, ne može se smatrati zajedničkim ulaganjem na dugoročnoj osnovi, dva ili više nezavisnih privrednih subjekata, koji djeluju kao nezavisan privredni subjekt u smislu člana 12. stav 1. tačka c) Zakona o konkurenciji, te činjenica da se ne radi o koncentraciji, te da se navedenim sporazumom ne stvara niti jača postojeći dominantan položaj, nisu ispunjeni ni uslovi propisani članom 13. Zakona o konkurenciji.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 3. dispozitiva ovog Rješenja.

8. Troškovi postupka

Članom 105. stav 1. Zakona o upravnom postupku je propisano da u pravilu svaka stranka snosi svoje troškove postupka (koji uključuju i troškove za pravno zastupanje), a članom 105. stav 2. istog Zakona je propisano da kada u postupku učestvuju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku.

Prema odredbi člana 105. stav (3) Zakona o upravnom postupku troškovi za pravno zastupanje nadoknađuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

Članom 108. stav 1) istog Zakona je propisano da u rješenju kojim se postupak završava, organ koji donosi rješenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kojem roku imaju isplatiti.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izračuna ukupnih troškova postupka, uzelo u obzir odredbe Zakona o upravnom postupku, i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine Federacije BiH“, br. 22/04 i 24/04) (u daljem tekstu: Tarifa).

Na usmenoj raspravi održanoj dana 25.04.2019. godine, punomoćnik BH Pošta i predstavnici HP Mostar su priložili uz zapisnik i zahtjeve za nadoknadom troškova postupka.

Na osnovu prednjeg, punomoćnik BH Pošta je tražio troškove postupka u ukupnom iznosu od 1.591,20 KM sa uključenim iznosom PDV-a, i to za Odgovor na Zahtjev za pokretanje postupka 240,00 KM+PDV, podnesak – dodatno pojašnjenje činjeničnih navoda iz odgovora - 240,00 KM+PDV, pristup na usmenu raspravu dana 25.03.2019. godine - 420,00 KM+PD, pristup na usmenu raspravu dana 25.04.2019. godine - 360,00 KM+PDV i troškovi paušala (printanja, kopiranja, poštarina) -100,00 KM+PDV.

Imajući u vidu gore navedene odredbe, Konkurencijsko vijeće je u cijelosti prihvatilo zahtjev punomoćnika BH Pošta za naknadu troškova, te budući da se radi o nužnim i opravdanim troškovima, u smislu člana 105. stav (3) Zakona o upravnom postupku, Podnosilac zahtjeva na čiju

je štetu postupak okončan, dužan je punomoćniku BH Pošta nadoknaditi troškove nastale u postupku u iznosu od 1.591,20 KM.

HP Mostar je u predmetnom podnesku zatražio nadoknadu troškova postupka koji se odnose na troškove prevoza predstavnika HP Mostar na relaciji Mostar-Sarajevo-Mostar radi prisustvovanja usmenoj raspravi koja je održana dana 25.03.2019. godine u iznosu od 182,00 KM i 25.04.2019. godine u iznosu 182,00 KM, odnosno u ukupnom iznosu od 364,00 KM. Navedeni troškovi prevoza predstavljaju 35% važeće cijene benzina za svaki pređeni kilometar puta u odlasku i povratku zaposlenika radi pristupa na usmenu raspravu.

Imajući u vidu gore navedene odredbe, Konkurencijsko vijeće je u cijelosti prihvatilo zahtjev HP Mostar za naknadu troškova, te budući da se radi o nužnim i opravdanim troškovima, u smislu člana 105. stav (3) Zakona o upravnom postupku, Podnosilac zahtjeva na čiju je štetu postupak okončan, dužan je HP Mostar nadoknaditi troškove nastale u postupku u iznosu od 364,00 KM.

Podnosilac zahtjeva, kao ni Pošte Srpske nisu dostavili zahtjev za nadoknadom troškova postupka.

Slijedom navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 4. dispozitiva ovog Rješenja.

9. Administrativna taksa

U skladu sa članom 2. tarifni broj 107. stav (1) tačka f) i tačka g) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem („Službeni glasnik BiH“, broj 30/06, 18/11 i 75/18) Podnosilac zahtjeva je na ovo Rješenje obavezan platiti administrativnu taksu u iznosu od 3.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

10. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednica
mr. Arijana Regoda - Drazic

